

DeZIM kutatási jegyzetek

DRN #06 | 21 Berlin, 2021. július 2.

Black Lives Matter Európában

Az antirasszista tiltakozás transznacionális terjedése, helyi fordítása és rezonanciája Németországban, Olaszországban, Dániában és Lengyelországban

DeZIM kutatási jegyzetek

DRN #06 | 21 Berlin, 2021. július 2.

Black Lives Matter Európában

Az antirasszista tiltakozás transznacionális terjedése, helyi fordítása és rezonanciája Németországban, Olaszországban, Dániában és Lengyelországban

TARTALOMJEGYZÉK

.....	Absztrakt	01
.....	Zusammenfassung	01
Legfontosabb	megállapítások	02
<hr/>		
1. Bevezetés: A Black Lives Matter transzatlanti visszhangjai		03
2. Módszertan		05
3. A fekete emberek és a feketeellenes rasszizmus középpontba állítása: BLM Németországban		07
4. Az antirasszizmus kritikus pontja: BLM Olaszországban		13
5. "Megláttuk az esélyt, hogy felépítsük ezt a mozgalmat": BLM Dániában		20
6. "Ne hívj engem M-szónak": BLM Lengyelországban		25
7. Az antirasszista tiltakozás mintái Európában: Összehasonlító következtetések		30
<hr/>		
.....	Referenciák	36
Függelék: Interjúk listája		38
A szerzőkről.....		39

Black Lives Matter Európában

Az antirasszista tiltakozás transznacionális terjedése, helyi fordítása és rezonanciája Németországban, Olaszországban, Dániában és Lengyelországban

Noa Milman, Folashade Ajayi, Donatella della Porta, Nicole Doerr, Piotr Kocyba, Anna Lavizzari, Herbert Reiter, Piotr Płucienniczak, Moritz Sommer, Elias Steinhilper és Sabrina Zajak¹

ABSZTRAKT

George Floyd erőszakos halála, amelyet egy rendőrtiszt okozott 2020. május 25-én Minneapolisban, MN-ben, nem csak az Egyesült Államokban váltott ki tömeges mozgósítást, hanem Európában is példátlanul elterjedtek a "Black Lives Matter" tüntetések. Floyd halála katalizátorként szolgált a civil társadalom szereplői számára, hogy szélesebb körben elítéljék a rendőri erőszakot és a rasszizmust. Ez a kutatási jegyzet egy empirikus kísérleti tanulmány eredményeit mutatja be, amely összehasonlítja a Black Lives Matter tüntetések kiterjedését, lokalizációját és visszhangját Németországban, Olaszországban, Dániában és Lengyelországban. Az újságok tartalomelemzése és a tüntetésszervezőkkel készített kvalitatív interjúk alapján az eredmények a BLM tiltakozási tevékenységének terjedelmében és földrajzi hatókörében mutatkozó különbségeket, ugyanakkor hasonlóságokat is dokumentálnak a fekete és fekete-fiú aktivisták példátlan mozgósító képességében, akiknek nem volt korábbi tiltakozási tapasztalatuk vagy a társadalmi mozgalmakhoz fűződő kapcsolatuk.

Kulcsszavak: Black Lives Matter; tiltakozás; antirasszizmus; Európa; társadalmi mozgalmak

ZUSAMMENFASSUNG

Der gewaltsame Tod von George Floyd durch einen Polizisten am 25. május 2020 in Minneapolis löste eine Protestwelle in den USA aus, die kurze Zeit später auch nach Europa und in andere Weltregionen überschwappte. Floyds Tod diente als Katalysator für eine beispiellose Diffusion von "Black Lives Matter"-Protesten und als Anlass, Polizeigewalt und Rassismus zu skandalisieren. Diese Research Note präsentiert Ergebnisse einer empirischen Pilotstudie, in der Umfang, Form und Resonanz von BLM-Protesten in Deutschland, Italien, Dänemark und Polen in den Blick genommen wurden. Auf Grundlage inhaltsanalytischer Auswertungen von Zeitungsberichten sowie qualitativen Interviews mit Protestorganisator*innen dokumentieren die Daten markante Unterschiede in der Größe und geographischen Ausdehnung der Proteste, jedoch auch Ähnlichkeiten in ihrer Mobilisierungskapazität von jungen Schwarzen und PoC-Aktivist*innen ohne vorherige Protesterfahrung oder Verbindungen zu sozialen Bewegungen.

Schlagwörter: Black Lives Matter; Protest; Antirassizismus; Európa; Soziale Bewegungen

¹ Minden szerző egyformán hozzájárult ehhez a kutatási jegyzethez.

FONTOS EREDMÉNYEK

- George Floyd erőszakos halála, amelyet egy rendőrtiszt okozott 2020. május 25-én Minneapolisban, MN-ben, nem csak az Egyesült Államokban váltott ki tömeges mozgósítást, hanem Európában is példátlanul elterjedtek a "Black Lives Matter" tüntetések. Floyd halála katalizátorként szolgált a civil társadalom szereplői számára, hogy szélesebb körben elítéljék a rendőri erőszakot és a rasszizmust.
- Ez a kutatási jegyzet újságok tartalomelemzése és a tüntetések szervezőivel készített kvalitatív interjúk alapján egy empirikus kísérleti tanulmány eredményeit mutatja be, amely összehasonlítja a Black Lives Matter tüntetések hatókörét, lokalizációját és médiavisszhangját Németországban, Olaszországban, Dániában és Lengyelországban.
- A tiltakozások más-más kiterjedésű és formájú visszhangot váltottak ki az európai országokban. Olaszország, Dánia és Németország esetében adataink a tüntetések széles földrajzi hatókörét mutatják, amelyek kiterjedtek a nagyvárosokra és a kisvárosokra egyaránt, és több ezer résztvevőt vonzottak, sokan közülük először tiltakoztak. Lengyelországban ezzel szemben a visszhang korlátozott volt, csak néhány és kisebb tiltakozó eseményre került sor.
- Az európai tiltakozások eltérő jellegűek voltak: A globálisan releváns antirasszista keretek kölcsönhatásba léptek a nemzeti tiltakozási kultúrákkal és a hazai vitákkal, beleértve olyan kérdéseket, mint a posztkolonializmus, az antifasizmus, a rendőri brutalitás elleni tiltakozás és az etnikai és faji kisebbségekkel való szolidaritás.
- Egyrészt egyértelmű utalást találunk az amerikai kontextusra, amit az angol szlogenek közös használata jelez, beleértve az "I can't breathe" és a "Black Lives Matter" szlogeneket, a Floyd agóniájának időtartamára utaló "csendes démon- strációkat" és az amerikai nagykövetségek előtti gyakori tüntetéseket.
- Másrészt különböző mértékű keretáthidalást és -módosítást dokumentáltunk, amely a rasszizmusellenes üzeneteket a helyi kontextushoz igazította. Az olaszországi és dániai aktivisták rendszeresen összefüggést teremtettek a menekültek és migránsok sorsával; a német és az olasz tüntetések a társadalmukban tapasztalható strukturális rasszizmust hangsúlyozták; Lengyelország kivételével a tüntetők országaik gyarmati múltjával hozták összefüggésbe antirasszista tiltakozásukat.
- Dokumentáljuk, hogy a BLM németországi, dániai és olaszországi tüntetései széles körű médiavisszhangot kaptak, ami szokatlan platformot biztosított az aktivistáknak, különösen a fekete aktivistáknak, valamint a faji vagy vallási kisebbségeknek, hogy kifejezzék sérelmeiket és követeléseiket. Ezekben az országokban a BLM-tüntetések ily módon élénkítették a rasszizmusról szóló nyilvános vitákat, és példátlan mértékben politizálták a kérdést.
- A tiltakozások új szervezetek és szövetségek létrejöttéhez vezettek az antirasszista mozgalmakon belül minden országban. Bár eltérő mértékben, de a tiltakozások egyszerre voltak nyilvánosak, és igyekeztek erősíteni a tudatosságot, a tudatosságot és az érzelmi kötődéseket, miközben erős felhatalmazó hatást fejtettek ki a fekete aktivistákra és tágabb értelemben a faji kisebbségekre.

1. Bevezetés: A fekete életek transzatlanti visszhangja Matter

A "Black Lives Matter" (BLM) mozgalmi hálózatot három fekete nő kezdeményezte 2013-ban, miután a floridai Sanfordban felmentették azt a férfit, aki megölte a fekete tinédzsert, Trayvon Martint. A "Fekete életek számítanak" zászlaja alatt a hálózat új és régi aktivista kezdeményezések, amelyek a faji igazságosság eléréseért dolgoznak a feketék számára az Egyesült Államokban. Azóta a BLM az Egyesült Államokban a fekete férfiak és nők elleni rendőri brutalitás esetei körül mozgósított, ami gyakran tünteteshullámokat eredményezett (Lowery 2017). A hálózat nagymértékben használta a közösségi médiaoldalakat, különösen a Twittert és a Facebookot, ahol az aktivisták artikulálták követeléseiket és mozgósították az aktivistákat. A #BlackLivesMatter hashtag egyesítette mindazokat, akik támogatták a kampányt és a rasszizmus elleni egységes küzdelmet. Ez a digitális infrastruktúra kritikus jelentőségűvé vált, amikor a mozgalom később COVID körülmények között mozgósított. A mozgósítás kezdettől fogva tartalmazta az aktivisták felhívását a bomlasztó taktikák alkalmazására, valamint az intézményes politikában való részvételre olyan eszközökkel, mint a szavazás és a hivatalokért való indulás (Tillery 2019). A közelmúltig azonban a tiltakozó események többsége az Egyesült Államokra korlátozódott, ez George Floyd 2020-as meggyilkolásával megváltozott. A május 25-én Minneapolisban egy fehér rendőr által okozott erőszakos halála hatalmas tiltakozási hullámot indított el az Egyesült Államokban, és hamarosan azon túl is. Floyd halála a világ számos országában katalizátorként hatott a civil társadalom szereplőire, akik széles körben elítélték rendőri erőszak és rasszizmus. 2020-ban a BLM-tüntetések nemzetek fölött gyorsan és széles körben elterjedtek (Tharoor 2020), és különböző európai városokban nagyszabású mozgósításokban találtak visszhangra (Nossiter & Méheut 2020). A tiltakozások azonban eltérő mértékben és formában találtak visszhangra a különböző európai országokban. Míg a tüntetéseket világszerte a felháborodás és az amerikai mozgalommal való szolidaritás érzése indította el, de ezek a tüntetések többről szóltak, mint szolidaritásról. Az általunk vizsgált országok

mindegyikében az aktivisták helyi hálózatai "lefordították" az antirasszista kereteket a Egyesült Államok kontextusát saját helyi kultúrájukkal és problémáikkal. A globálisan releváns antirasszista keretek kölcsönhatásba léptek a nemzeti tiltakozási kultúrákkal és hazai vitákkal, beleértve olyan kérdéseket, mint a posztkolonializmus, az antifasizmus, a rendőri brutalitás elleni tiltakozás, valamint az etnikai és faji kisebbségekkel való szolidaritás, ami a tiltakozási események és keretek különböző formáihoz vezetett.

Ennek fényében a Német Integrációs és Migrációkutató Központ (DeZIM) kísérleti projektje (a projekt időtartama: 2020. szeptember 1. - 2020. december 31.), amelyet a rasszizmus és a migráció elleni küzdelem nemzeti szintű megfigyelése keretében finanszíroznak. (NaDiRa) által a német Családügyi, Idősügyi, Nőügyi és Ifjúsági Minisztérium (BMFSFJ) által készített, a diszkrimináció terjedelmét vizsgáló és a BLM-tüntetések visszhangja Európában. A projektben a DeZIM, a firenzei Scuola Normale Superiore, a firenzei egyetem és a firenzei egyetem kutatói vettek részt.

Koppenhága és a Lengyel Tudományos Akadémia. A transznacionális terjedés mintáit azonosítva és a rasszizmusellenes tiltakozás négy európai országot összehasonlítva vizsgáltuk a következő szerepét a tiltakozás a rasszizmus elleni programalkotásban. Ez a kutatás ezáltal kiegészíti azt a nemzetközi tudományos munkát, amely a tiltakozások határokon átnyúló terjedésének és a globálisan vitatott kérdések helyi fordításának jelentőségét vizsgálta (della Porta & Tarrow 2005; Soule 2015). Míg ez a társadalmi mozgalmakkal foglalkozó tudományok szerves részét képezi, a transznacionális diffúziót, a helyi fordítást és a nemzeti napirendek meghatározására gyakorolt hatást eddig ritkán tárgyalták az antirasszista tiltakozással kapcsolatban (Fella & Ruzza 2013). Azt állítjuk, hogy a rasszizmusellenes akciókat pusztán nemzeti perspektívából vizsgálva fontos transznacionális folyamatok maradnak kihasználatlanul. A Floyd halálára adott európai reakciók nagyon jó példát jelentenek erre.

A projekt négy európai ország - Németország, Olaszország, Dánia, Lengyelország és Lengyelország - tiltakozási hullámát és a civil társadalom reakcióit hasonlította össze, amelyek különböző európai régiókat képviselnek. a rasszizmus társadalmi-politikai örökségének és tapasztalatainak széles skálája. Így két posztfasiszta és két posztfasiszta államok (Németország és Olaszország), egy posztszocialista állam (Lengyelország) és három posztkoloniális állam (Németország, Olaszország és Dánia). Továbbá, az országok jelentősen eltérnek egymástól a civil társadalom szerveződése, a rasszizmus közszférában való politizálásának szintje és a rasszizmus egyes társadalmakra jellemző formái tekintetében, így termékeny alapot nyújtanak az összehasonlító elemzéshez. A projekt a következő három kutatási kérdésre összpontosított:

1. Milyen válaszok és reakciók érkeztek a civil társadalom részéről a négy európai országban? Hogyan magyarázhatók a nemzetek közötti különbségek? (A rasszizmusellenes tiltakozás feltérképezése és kontextualizálása)
2. Hogyan adaptálták az európai antirasszista aktivisták az amerikai tüntetések kereteit, állításait és stratégiáit saját nemzeti kontextusukhoz? (a rasszizmusellenes tiltakozás transznacionális terjedése és lokalizációja)
3. Milyen narratívát figyelhetünk meg az antirasszista tüntetésekről a nemzeti közbeszédben? (diszkurzív hatás)

Az antirasszista tiltakozások hatókörére és formáira, transznacionális kölcsönhatásaira és nemzeti diszkurzív/agendameghatározó hatásaira vonatkozó három fő kutatási kérdés megválaszolása érdekében a projekt három munkacsomagból állt, amelyek mindegyike egy-egy konkrét módszert alkalmazott. Először is, szisztematikusan feltérképeztük a négy ország tiltakozási tevékenységét a halálesetet követő nyolc héten keresztül.

George Floyd, megvizsgálva a tiltakozások formáit, szervezését és keretezését, valamint különböző típusú forrásokra támaszkodva. ² Másodsor, a kulcsfontosságú informátorokkal és a tiltakozások szervezőivel (országoként hatan) készített kvalitatív interjúk segítségével tanulmányoztuk a tiltakozások nemzetek közötti terjedésének útját, beleértve a keretek és stratégiák helyi fordítását, mint ahogyan

valamint a tiltakozások elhelyezése a négy ország antirasszista mozgalmain belül. A harmadik munkacsomag, amely a tiltakozások nyilvános vitákban való visszhangját vizsgálta, a vezető nemzeti újságok minőségi tartalomelemzésén alapult.

Végezetül egy megjegyzés a nyelvről. A Black Lives Matter-mozgalmakat különböző nemzeti és kulturális kontextusokban tanulmányoztuk. Ennek megfelelően a faj, a faji megkülönböztetés és a rasszizmus körül különböző hagyományok és egyedi történetek vannak, amelyek eltérő nyelvhasználatot alakítanak ki. Ugyanígy az egyedi mozgalmi hagyományok is eltérő nyelvhasználatot eredményeznek.

választások a különböző vizsgált országokban. Ebben a tanulmányban úgy döntöttünk, hogy tiszteletben tartjuk az aktivisták által az egyes nemzeti kontextusokban preferált nyelvválasztást. Ennek eredményeképpen a faji és etnikai kategóriák terminológiája eltér a különböző országjelentésekben.

A következő részben a 2020 nyár eleji európai Black Lives Matter-tüntetésekkel kapcsolatos megállapításainkat mutatjuk be. Tekintettel a projekt rövid időtartamára és az elemzés időkeretére, a projekt egy adott történelmi pillanat első elemzését nyújtja, és azt ki kell egészíteni a hosszabb távú hatások elemzésével. Az alábbiakban először a nemzeti minták és fejlemények integrált leírását adjuk meg külön-külön, majd összehasonlító vita következik

a nemzetek közötti minták és a jövőbeli kutatási lehetőségek áttekintése.

2 A módszertanra vonatkozó részletesebb információkért lásd a külön keretes írást.

2. Módszertan

Tiltakozás feltérképezése

A 2020. május 26. és 2020. július 30. között az egyes országokban lezajlott összes releváns tiltakozó esemény feltérképezése érdekében a "tiltakozó események elemzésének" (Hutter 2014) egy változatát végeztük el. Keresést végeztünk a "Black Lives Matter OR BLM OR AND [ország neve]" alap, de mindenre kiterjedő karakterlánc használatával.

háromféle forrásból: 1. Google keresőmotor, 2. Mozgalmi szervezetek közösségi média és honlapkiadványai, 3. Országos és regionális újságok. Ha releváns volt, konkrét állam, régió vagy város nevét is hozzáadtuk a keresési kifejezéshez, hogy nagyobb befogadóképességet generáljunk a keresés során. Az aktivistákkal készített interjúk során további adatokat gyűjtöttünk a tiltakozó eseményekről.

Interjúk

Hogy többet tudjunk meg a mozgalmak kereteiről és struktúrájáról, interjúkat készítettünk az egyes országok hat kulcsfontosságú szereplőjével. Az interjúalanyok kiválasztásakor különös figyelmet fordítottunk olyan tényezőkre, mint az adott országok földrajzi eloszlása, a szervezők összetétele a személyes háttér és a faji csoportokhoz való tartozás szempontjából, valamint a szervezeti típusok sokfélesége.

Az egyes országok BLM-tüntetéseinek eltérő szervezeti struktúráit tükrözve a beszélgetőpartnerek Németországban és Olaszországban túlnyomórészt fiatal fekete női aktivisták voltak; Dániában az interjúalanyok között sokféle korú férfi és női aktivisták voltak, akik többnyire fekete, muszlim, bevándorló és etnikai kisebbségi szervezetekből érkeztek; Lengyelországban első alkalommal szervezőkkel és társadalmi mozgalmi szervezetek tapasztalt vezetőivel készítettünk interjúkat; a legtöbb esetben fehér és lengyel állampolgárok voltak. Az interjúalanyokhoz való kezdeti hozzáférés megszerzéséhez felhasználtuk a rasszizmusellenes mobilizáció területén szerzett hosszú távú ismereteinket és kapcsolatainkat, és hólabda-technikákat alkalmaztunk további interjúalanyok toborzására. Az interjúkat 2020 novembere és 2020 novembere között készítettük.

2021 januárja, a COVID-19-hez kapcsolódó korlátozások miatt túlnyomórészt virtuális interjúk formájában. Valamennyi országban harmonizált, félig strukturált interjúprotokollt követtünk, és minden interjút átírtunk vagy összefoglaltunk. Az interjúk listája a függelékben található.

Újságok tartalomelemzése

Végül a vonatkozó újságcikkek diskurzuselemzését végeztük el. Tekintettel arra, hogy a négy vizsgált ország nemzeti hírmédiájában eltérő mennyiségű releváns tartalom található, ez a munkacsomag a négy esetben eltérő terjedelmű és módszertani megvalósítású volt.

- Németországban öt vezető, különböző politikai irányultságú és szerkesztőségű országos napilapban vizsgáltuk meg a tiltakozó eseményekről szóló újságcikkeket: a liberális és konzervatív médiumok közötti kontinuumon a *Die Tageszeitung (taz)*, a *Süddeutsche Zeitung (SZ)*, a *Frankfurter Allgemeine Zeitung (FAZ)*, a *Die Welt* és a *BILD* című bulvárlapot választottuk ki. Elemzésünk időkeretét két tiltakozó eseményről szóló tudósításra korlátoztuk. Először is a legnagyobb, decentralizált BLM-tüntetésekre összpontosítottunk, amelyek 2020. június 6-án zajlottak Németország különböző városaiban. Másodsor, a kisebb, berlini BLM-tüntetésről szóló tudósításokat kerestük a Június 30. Mindkét esemény esetében kiválasztottuk az összes olyan cikket, amely az adott tiltakozó eseményt megelőző napon, az esemény napján és az azt követő három publikációs napon említi az adott tiltakozó eseményt.
- Olaszországban különösen az érdekelt minket, hogy a BLM hogyan működött diszkurzív kritikai csomópontként a mainstream és a baloldali újságokban. Ezért választottuk a *La Repubblica*t, amely egyben a tiltakozással kapcsolatos elemzésekben leggyakrabban használt újság is. a médiajelentésekben szereplő események és állítások, valamint az *Il Manifesto*, Olaszország egyetlen baloldali napilapja. A 2020 júniusa közötti időszak cikkeit elemeztük, az olaszországi és az egyesült államokbeli rasszizmusellenes mozgalomról és a kapcsolódó tiltakozó eseményekről szóló tudósításokra, valamint a rasszizmusról/antirasszizmusról szóló szélesebb körű reflexiókra összpontosítva.
- Dániában 121 újságcikket elemeztünk szisztematikusan a Black Lives Matter-mozgalomról és a dániai rasszizmusellenes vitákról (eltávolítva azokat a cikkeket, amelyek nem közvetlenül Dániára vonatkoztak). Összegyűjtöttük a 2020. május 26. és július 13. között megjelent összes cikket, hogy a témával kapcsolatos médiamegjelenések nagy részét megragadjuk. A keresés során a következőkre összpontosítottunk két országos napilap: a liberális *Information* (50 cikk) és a konzervatívabb *Jyllands-Posten* (71 cikk). A releváns cikkek azonosításához az *Infomedia* adatbázis segítségével a ((racisme* OR racist*) OR koloni* OR 'Black Lives Matter') ÉS ('danmark' OR dansk*) keresőkifejezést használtuk.
- Lengyelországban a két vezető napilap online kiadásaira összpontosítottunk: a baloldali-liberális *Gazeta Wyborcza*, amely a Szolidaritás mozgalomban gyökerezik, és amelynek vezetője a volt disszidens Adam Michnik, valamint a *Rzeczpospolita*, amely hagyományosan erősen kötődik az államhoz. Ez utóbbi ma már egyértelműen konzervatív profilú. A lengyel BLM-tüntetésekéről szóló szűkszavú tudósítások miatt mindkét újságban a "Black Lives Matter" kifejezésre kerestünk rá 2020 egészére vonatkozóan, és a lapok helyi részeit is bevontuk.

3. A fekete emberek és a feketeellenes rasszizmus középpontba állítása: BLM Németországban³

A George Floyd halálát követő globális Black Lives Matter-tüntetéshullám erőteljes visszhangot keltett a német tiltakozási arénában. A oldalon az elemzésünk által vizsgált időszakban (2020. május 26. és július 30. között) 83 olyan tiltakozó eseményt azonosítottunk, amelyek kifejezetten a Black Lives Matterre hivatkoztak, és összesen közel 200 000 tüntetőt mozgósítottak számos német város utcáin. Míg az átlagos németországi tiltakozó eseményen körülbelül 2800 résztvevő vett részt, a tiltakozások mérete nagymértékben változott: a legnagyobb eseményen 25 000-en gyűltek össze Münchenben, a legkisebben pedig 20 résztvevő Neubrandenburgban. A tüntetések mind a 16 tartományban (Länder) zajlottak, így a tiltakozás erősen decentralizált volt. A nagy, legalább 10 000 résztvevős tüntetéseket a következő helyszíneken szervezték meg a városi központokban és a kollektív mobilizációval rendelkező egyetemi városokban, köztük Berlinben, Hamburgban, Münchenben, Kölnben, Lipcsében és Freiburgban, de számos tiltakozó eseményt azonosítottunk kisebb városokban is, például a mecklenburg-előpomerániai Parchimban vagy a Rajna-vidék-Pfalz tartománybeli Landauban. Az elemzés szerint a tiltakozási aktivitás csúcspontja a Floyd halálát közvetlenül követő héten volt, a Május 25-ig - az összes tüntetés több mint 75%-át ebben az időszakban jegyezték fel -, majd ezt követően meredek csökkenés következett be. A tiltakozás feltérképezésében azonosított események többsége utcai **tüntetésként**⁴ került megrendezésre, de az Egyesült Államokban és máshol számos BLM-tüntetéssel összhangban néhányat "csendes tüntetésként" szerveztek.⁵ Mindegyikben 8:46 perces teljes csendet tartottak, hogy így emlékezzenek meg a botrányról és hangsúlyozzák azt. George Floyd meggyilkolásáról, akit ennyi ideig lefoglalt, annak ellenére, hogy többször kijelentette: "Nem kapok levegőt" (Hill et al. 2020). Mint a legtöbb más országokban a németországi BLM-tüntetésekre a COVID-19 világjárvány keretében került sor. Az év ezen időszakában csökkenő incidenciaszintnek

köszönhetően azonban a BLM-tüntetéseket nem tiltották be előzetesen, így azok az egyik első tömeges, a járvány által okozott tömeges megbetegedések közé tartoztak.

tüntetések Németországban, miután májusban feloldották a COVID-19 néhány legszigorúbb korlátozását.

A 2020-as BLM-tüntetések példátlanul láthatóvá tették a fekete aktivizmust, és újraszabályozták a rasszizmusellenes aktivizmus területét Németországban. Ugyanakkor a tiltakozások a korábbi fekete és antirasszista mozgósításokra épültek, és olyan diszkurzív kontextusban bontakoztak ki, amelyben a rasszizmus egyre inkább előtérbe került. Míg az antirasszista és fekete aktivista csoportok

évtizedek óta jelezte a rasszizmus valóságát Németországban (Ha, Al-Samarai & Mysorekar 2007), a kérdés sokáig a közbeszéd perifériáján maradt, és csak alkalmanként került a középpontba - általában rasszista erőszakos cselekmények nyomán. Az egyik ilyen eset a Sierra Leone-i menedékkérő, Oury Jalloh halála volt, aki 2005-ben a dessauai rendőrségi őrizetben megbilincselve halt meg egy tűzben.

Az Oury Jallohra való emlékezés kezdeményezésének

kitartó erőfeszítései és kollektív mozgósításai az esélyek ellenére ismételt nyilvános vitához vezettek (Vu 2018). 2011-ben az úgynevezett NSU (Nemzeti Szocialista Földalatti Szövetség), a rasszista gyilkosságokért és gyilkossági kísérletekért tucatnyi esetben felelős szélsőjobboldali terrorista csoport leleplezését az áldozatok hozzátartozóinak és a szélesebb körű rasszizmusellenes szövetségnek, az NSU Komplex Feloldás (NSU Komplex Feloldás) tartós mozgósításai követték. A 2015-ös "migráció hosszú nyara" és az Alternative für Deutschland (AfD) radikális jobboldali párt növekvő választási támogatottsága után a rasszizmus és a rasszizmusellenesség a közviták témájaként még inkább előtérbe került.

2018 óta a migrációra, a sokszínűsége, valamint a nyitott és befogadó társadalomra összpontosító tömegdemonstrációk sorozata kifejezetten a rasszizmussal is foglalkozott. A legnagyobb, 2018 októberében tartott "unteilbar" rendezvény csaknem negyedmillió tüntetőt mozgósított (Stjepandić, Steinhilper & Zajak, készülőben). A 2018-as év a kiindulópontja is volt számos

-
- ³ Szerzők: Ajayi, Moritz Sommer, Elias Steinhilper és Sabrina Zajak. A szerzők nagyra értékelik Marina Seddig és Philipp Srama kiváló kutatási segítségét.
 - ⁴ A tiltakozás feltérképezése a tiltakozás merev definícióját alkalmazta, amely főként az utcai fizikai demonstrációkra korlátozódott. Ez kizár számos online tevékenységet, panelbeszélgetést vagy Twitter-kampányt (#Blacklivesmatter, #Blackouttuesday). Ezek a kezdetektől fogva a németországi BLM-tüntetés fontos dimenzióját képezték, és ahogy egyre több COVID-19-hez kapcsolódó kapcsolattartási korlátozást vezettek be, ezek az online tevékenységek egyre fontosabbá váltak.
 - ⁵ Bár a németországi kontextusban újszerű cselekvési formát jelent, a tiltakozásnak ez a formája a fekete aktivizmus történetében, különösen az Egyesült Államokban gyakori (Barron 2012).

rasszista fenyegető levelek és e-mailek politikusoknak és más, a rasszizmus elleni küzdelem területén tevékenykedő szereplőknek; gyaníthatóan kapcsolatban áll a német rendőri egységekkel. Az NSU 2.0 névtelenül aláírt levelei a mai napig tartanak (Erb et al. 2020). Végül, nem sokkal Floyd halála és az azt követő BLM-tüntetéshullám előtt két rasszista terrorcselekmény tovább gerjesztette a rasszizmus körüli nyilvános vitát Németországban: 2019 októberében két embert lőttek le egy zsinagóga és egy kebabétterem elleni támadásban Halleban (New York Times 2019). 2020 februárjában egy szélsőjobboldali szélsőséges rasszista támadásban tíz embert lőtt le két bárban a hesseni Hanau városában (BBC News 2020). Mindkét támadás a rasszizmusellenes mozgósítás növekvő potenciálját táplálta. A BIPOC aktivistái különböző "Migrantifa" antirasszista csoportokat alakítottak; ezek néhány helyen később részt vettek a 2020. júniusi BLM-tüntetéseken. 2020 júniusában tehát Floyd meggyilkolása példátlan rasszizmusellenes tüntetéshullámot indított el Németországban.

Szervezeti struktúra és stratégiák A BLM

németországi tüntetései olyan kontextusban bontakoztak ki, amelyben a rasszizmus problematizálása lassan láthatóbbá vált a nyilvános vitákban. Ebben az értelemben a tiltakozás erre a megnövekedett tudatosságra épített. A tiltakozási hullám újdonsága az volt, hogy a társadalom új rétegeit mozgósította. A tüntetések túlnyomórészt spontán szerveződtek. fiatal fekete és/vagy afrodiasporai fiatalok - sokan közülük nők -, akiknek nincs korábbi tapasztalatuk a tiltakozás szervezésében vagy erős kapcsolatuk a rasszizmusellenes szervezetekkel. Ez különösen igaz több "csendes tüntetésre", amelyek központi kezdeményezője két fekete nő volt, akik közül az egyik még soha nem vett részt tüntetésen, és akik a BLM-tüntetés előtt nem tekintették a tiltakozást hasznos politikai eszköznek:

"Emlékszem, hogy akkoriban mennyire átkoztam a Fridays for Future demókat, mert mindig mindent blokkoltak, és sosem értettem, miért csinálják ezt. Utólag azonban, miután magam is átéltem, nagyon is értem, miért mennek az emberek az utcára és tiltakoznak" (G 4). ⁶

A tüntetések decentralizált szervezéséhez, gyakran nagyon rövid időn belül, a közösségi média

és a messenger alkalmazások, különösen az Instagram és a Telegram, kulcsfontosságúak voltak mind az egyéni szervezők, mind a tüntetők mozgósításában. A járvánnyal kapcsolatos kapcsolattartási korlátozások még fontosabbá tették az online eszközöket.

A németországi fekete és afrodiaspóra népesség sokszínűsége ellenére a fő szervezők fiatal fekete német állampolgárok voltak. Más csoportok, például az afrikai migránsok és a migránsok vagy menekültek önszerveződésai kevésbé központi szerepet játszottak. Egyes városokban a spontán szerveződő tiltakozások a meglévő kezdeményezések újjáélesztését eredményezték, pl. a PoC Hochschulgruppe Leipzig. Máshol ezzel szemben a korábban nem szervezett egyének központi szerepe új helyi hálózatok létrehozásához vezetett, pl. Black Power Frankfurt, New Normal Saarbrücken és a Black Community Foundation, egy kialakulóban lévő országos hálózat, amelynek képviselői több mint húsz városban. Összességében a tüntetések megerősítették a fekete emberek és színesbőrűek (People of Color, PoC) antirasszista aktivizmusának decentralizációját Berlinen kívül, ahol

hagyományosan sok megalapozott, hangos fekete és fekete- és színesbőrű antirasszista kezdeményezés és szervezet székhelye van.

A tüntetések tervezésének időbeli korlátai, és néhány esetben a korábbi tiltakozási tapasztalattal nem rendelkezők ismereteinek hiánya a fekete és/vagy antirasszista aktivizmus meglévő struktúráiról gyakran gátolta a szervezetek közötti kommunikációt és együttműködést. Az antirasszizmus és az identitáspolitika közötti kapcsolatról szóló viták a fekete, a fekete és a fehér származású szervezők között egyes esetekben tovább bonyolították a szervezeti folyamatokat. Időnként a helyi csoportok támogatták a fekete egyéneket a látható szerepek vállalásában, és fekete aktivisták vállalták a BLM tüntetés szóvivői szerepét, különösen a fehér antirasszista aktivistákkal szemben. Más csoportok egyáltalán nem voltak hajlandóak fehér aktivistákat bevonni a szervezeti mag tagjai közé.

A fekete aktivisták megemlítették az antirasszista viták és szókincs (mint például a "fordított rasszizmus" vagy a fehérség) iránti érzékenység hiányát is.

⁶ A németországi, olaszországi és lengyelországi interjúk az adott ország nyelvén készültek. Ez az idézet és a következő idézetek a szerzők fordításai. A dániai interjúk angol nyelven készültek, és minden idézet az eredeti nyelvből származik.

a fehér (de a fekete) aktivisták körében is konfliktusforrásként és a szervezeti munka érzelmi terheként. A fekete szereplők és fekete nézőpontok középpontba állítása a németországi fekete antirasszista mozgósítások részeként szervezeti kihívásokat teremtett, de tanulási folyamatokat is elindított. olyan csoportok és aktivisták között, amelyek korábban csak szórványosan működtek együtt.

A németországi antirasszista aktivizmus tágabb mezőjébe való beágyazottságon túl a BLM-tüntetések erősen befolyásolták a németországi fekete aktivizmus heterogén mezőjének kapcsolatait. Időnként az "elsősők" kiemelkedő szerepe feszültségekhez vezetett a fekete aktivisták két különböző "generációja" között. Az újonnan érkezők lendületét általában megtapsolták és üdvözölték, bár a tapasztalt aktivisták is hangsúlyozták a frusztráció érzését a gyakran naivitásnak és a tudatosság hiányának vélt helyzet miatt:

"[A]z időnként frusztráló élmény volt, mivel újra és újra megpróbáltunk rámutatni erre: Emberek, a fekete aktivizmus Németországban nem 2020-ban kezdődik, hanem már... legalább a 80-as évek vége óta létezik" (G1).

A szerveződésben már tapasztalattal rendelkező, befutott fekete szervezetek gyakran nem értettek egyet az újonnan alakuló fekete szereplőkkel a cselekvési formák, követelések és keretek tekintetében. Míg az új szereplők közül sokan kifejezetten a nem vitás taktikákat és a békesség pozitív jelzését részesítették előnyben a rendőrséggel és a szélesebb nyilvánossággal szemben - például a hallgatás és a fekete ruházat elkerülése révén, amelyet potenciálisan úgy tekinthetnének, hogy a Fekete Blokk antifa szimbóluma - más csoportok elleneztek ezt a megközelítést. Egyes csoportok kifejezetten elhatárolódtak a "csendes demóktól", és olyan programszerű címeket adtak tüntetéseiknek, mint "törd meg a csendet" vagy "a csend nem válasz".

Viták folytak a BLM-tüntetések befogadó jellegéről is, különösen arról, hogy a feketeellenes rasszizmus és az elnyomás más formáinak - mint például a (hetero-)szexizmus, a muszlimellenes rasszizmus

vagy a kolorizmus - metszéspontjait mennyire kellene központi helyen kezelni a tüntetéseken. szervezési folyamat és a tiltakozás során. Egyes esetekben helyi koalíciókat hoztak létre különböző szervezetek és kezdeményezések, amelyek különböző választói körökkel rendelkeznek, de a mozgalmak közötti koalíciókat

más kérdések, köztük a környezetvédelmi aktivizmus áthidalása továbbra is kivétel maradt.

A már működő szervezetek közül néhányan, mint például a BLM Berlin, az utcai szervezés ellen döntöttek. a világvárvány idején a tiltakozások teljes egészében. Hangsúlyozták a tüntetők lehetséges egészségügyi kockázatait, különösen a fekete tüntetők mint kockázati csoport esetében. a rasszizmus és az egészségügy metszéspontjában. Ebben a felfogásban a fekete életek védelme a tiltakozástól való tartózkodást jelentette, és ennek következtében a BLM Berlin elsősorban az online aktivizmusra összpontosított. Az egészségügyi kockázatok mellett sok szervező aggódott a szélsőjobb oldali szereplők ellenállása miatt, és valóban, a leglátványosabb aktivisták közül néhányan gyűlöletbeszéd és online zaklatás célpontjai lettek. Legalább három városban szélsőjobb oldali csoportok ellentüntetéseket szerveztek a BLM tüntetéseivel szemben, Berlinben a "Fehér életek számítanak" (Süddeutsche Zeitung 2020) jelszó alatt.

Állítások és keretezés

A BLM németországi tüntetéseinek kereteinek elemzése azt sugallja, hogy a tüntetéseket George Floyd rasszista gyilkossága és az azt követő amerikai mozgósítások inspirálták, de a tiltakozásokat aktívan lefordították a német kontextusba. A tüntetések nagyon erős szimbolikus kapcsolatokat mutattak az Egyesült Államokkal: gyakran használták az angol nyelvű jelszavakat, a 8:46 perces csendet, amely Floyd gyötrelmeire utal, és a fekete ruházat széles körben elterjedt viselése a gyász kifejezésére. Feltűnő azonban, hogy az interjúk során milyen kevés utalás történt az amerikai kontextusra. Az egyik interjúalany számára úgy tűnt, hogy "George Floyd valahogy háttérbe szorult", miközben az aktivisták megpróbálták "átválni" a "szülőföldjükön". a rasszizmus létezésének tagadására irányuló diszkurzív hagyomány az 1945 utáni Németországban (G5). A németországi rasszizmusellenes aktivizmus és az amerikai rasszizmus viszonyát kétélű kardként jellemezték. Egyrészt lehetőséget nyitott a rasszizmusellenes küzdelem előmozdítására, ugyanakkor azt is kockáztatta, hogy fenntartja azt a széles körben elterjedt narratívát, miszerint a rasszizmus és a rendőri erőszak elsősorban Németországon *kívül* fontos kérdés.

A tiltakozás feltérképezése a követelések széles skáláját dokumentálja, amelyek nagyjából megkülönböztethetők (1) intézményi rasszizmus, (2) (poszt)gyarmati örökségek, és

(3) a feketeellenes rasszizmus mint a rasszizmus egy sajátos formája. Először is, eredményeink arra utalnak, hogy a BLM-tüntetések németországi kontextusban leginkább a rasszizmus intézményi formáit emelték ki, és ezáltal ellensúlyozták az uralkodó individualista narratívát, amely szerint amely szerint a rasszizmust többnyire a társadalom peremén élő szélsőjobbaldali egyének követik el.

Ennek megfelelően a szervezők és a tüntetők rendszeresen hivatkoztak az oktatási és az egészségügyi ágazatra, mint olyan területekre, ahol a rasszizmus napi és *rendszerszintűen* jelen van. Így a mindennapi rasszizmusról szóló beszámolóik - amelyeket gyakran megkülönböztettek az intézményi rasszizmustól - az intézményi környezethez kötődtek. A tüntetés kifejezetten a rasszista erőszak németországi megnyilvánulásaival foglalkozott, beleértve a közelmúltbeli hallei és hanai támadásokat is, amelyek a rasszizmus strukturális formáiban gyökereznek. Hasonló módon George Floyd halálát a németországi (rasszista) rendőri erőszak elleni követelésekre fordították, beleértve a korábban említett Oury Jalloh esetére való utalásokat. A követelések Floyd halálát a németországi faji profilalkotás gyakorlatával, valamint a rendőrség és a szélsőjobbaldali csoportok közötti botrányos kapcsolatokkal (NSU 2.0) hidalta át - utalva arra, hogy az intézményesített rutinok termékeny táptalajt jelentenek a rasszista erőszak számára.

Másodszor, a tiltakozások a német gyarmati történelem és örökség kritikájába ágyazódtak. Az interjúalanyok rámutattak arra, hogy fel kell hívni a figyelmet az egykori német gyarmatokon elkövetett gyarmati atrocitásokra, beleértve a nama népiirtást és a nama népcsoport elleni népiirtást.

Herero Németország Délnyugat-Afrikában (ma Namíbia), és felszólított a gyarmati elkövetőkre emlékeztető közterületek átnevezésére. ⁷

Harmadszor, a tiltakozás a feketék helyzetét és a feketeellenes rasszizmus, mint a rasszizmus sajátos formájának valóságát hangsúlyozta Németországban. Összességében a tüntetések egyértelműen a németországi fekete egyének és csoportok hangjára, tapasztalataira és követeléseire összpontosítottak. Ez egybecseng

azzal a kulcsfontosságú szereppel, amelyet a fekete szereplők játszottak a tüntetések szervezésében, valamint a sok fiatal fekete egyén önállósodásával. Egyrészt a feketeellenes rasszizmus elleni harc a szélesebb körű rasszizmusellenes aktivizmuson belül helyezkedik el; másrészt egyes aktivisták hangsúlyozzák, hogy felfogásuk a

a fekete-ellenes rasszizmust a rasszizmus más formáitól eltérőnek tekintik, amely ellen ezért sajátos eszközökkel kell küzdeni:

"Számomra a BLM kizárólag a feketéknek szól. Általában a feketék elleni rasszizmus valami más, és külön kell kezelni" (G5).

Ebben az értelemben néhány aktivista hangsúlyozta, hogy tiltakozásuk egyrészt a szélesebb nyilvánosságnak szóló üzenet, másrészt "értünk, általunk" tiltakozás - vagyis a fekete közösségépítés és a felhatalmazás alkalma. Több interjúalany is megemlítette a tüntetések rendkívüli érzelmi intenzitását, megjegyezve, hogy

"még soha nem láttam ennyi síró embert", vagy "nem ismertük egymást, de együtt sírtunk" (G2 és G6).

Az érzelmi intenzitás tudatában és azzal az elképzeléssel, hogy a tüntetések során biztonságosabb teret teremtsenek a felhatalmazás számára, a tüntetés első sorait a fekete tüntetők számára tartották fenn.

Tekintettel arra, hogy Németországban 2015 óta a migrációval kapcsolatos kérdések hangsúlya erősen megnőtt, figyelemre méltó, hogy más országokkal, például Dániával vagy Olaszországgal (lásd alább) összehasonlítva a megkérdezettek csak ritkán hozták kifejezetten összefüggésbe a rasszizmust a migrációs politikával és a migránsok és menedékkérők helyzetével. Kivételek azok az esetek voltak, amelyekben a helyi szervezők olyan személyeket és csoportokat vontak be, akik 2015-ben és azóta is aktívak voltak.

Nyilvános rezonancia

A tiltakozó kampányok szélesebb körű hatása közvetlenül összefügg a szélesebb nyilvánosságban való visszhangjukkal. Annak érdekében, hogy kifejtsék nyomásgyakorláshoz, követeléseiknek a nyilvánosság napirendjére tűzéséhez és befolyásuk érvényesítéséhez a tiltakozásoknak szélesebb közönség számára is láthatónak kell lenniük. A következőkben a médiatudósítás több dimenzióját három, egymással összefonódó dimenzióban értékeljük: az általános figyelem, a hangnem

⁷ Berlinben egy utcát és egy metróállomást neveztek át a tüntetések nyomán. Így a helyi hatóságok végül több éven keresztül reagáltak a fekete szervezetek érdekérvényesítő erőfeszítéseire.

vagy a tiltakozás értékelése, a média keretezése és a hangvétel kérdése. ⁸

Összességében és az eltérő politikai irányultságok és a tüntetésekről mint a politikai artikuláció eszközéről való tudósítás iránti eltérő vonzalmuk ellenére a június 6-i és a június 6-a körüli BLM-tüntetésekről széles körben tudósítottak az általunk elemzett német újságok. ⁹ Ez arra utal, hogy a német közsférában a tiltakozó tevékenység csúcspontján viszonylag erős volt a visszhang. Az általános tiltakozási aktivitás csökkenésével párhuzamosan azonban a média figyelme hamarosan csökkent. A - bár kisebb és egyedülálló - június végi tüntetésről csak a *taz* tudósított. Az alábbi újsághíradások összehasonlítása tehát a június eleji első tiltakozó eseményekre koncentrál.

Ahogy az várható volt, a baloldali *taz*, amelynek történelmi gyökerei a progresszív társadalmi mozgalmakhoz kötődnek, tíz cikkel a legnagyobb terjedelemben foglalkozott a tüntetésekkal. De a balközép *SZ* és a konzervatív *FAZ* is három-három cikket közölt, a *Die Welt* pedig egy-egy hosszabb cikket. Csak a *BILD*-ben a tudósítás egy tiltakozás bejelentésére korlátozódott, további visszamenőleges jelentések nélkül.

Összességében a *BILD* kivételével valamennyi újság foglalkozott a tüntetők állításaival és a rasszizmus fő témájával; egyik tudósítás sem volt nyíltan elutasító. Mégis, a tudósítások fő hangsúlyát, a tüntetés keretezését, valamint a tüntetés és a tüntetők általános értékelését illetően jelentős különbségeket találtunk az újságok között.

Ismét a baloldali *taz* jelölte meg az egyik pólust, egyértelműen pozitívan értékelve a tüntetést, erős hangot adva a BIPOC tüntetés szervezőinek, hosszú közvetlen idézetekkel a tüntetésről szóló tudósításban.

A cikkek továbbá részletesen foglalkoztak a mozgalom által megfogalmazott állításokkal, amelyek a németországi rasszizmus "minden változatára" (Guyton, Zaheer & Lehmann 2020) mutattak rá, beleértve a rendőri erőszakot, a mikroagressziót és az intézményes rasszizmust. A tudósítás kifejezetten hangsúlyozta, hogy a

George Floyd halálára reagálva az Egyesült Államokban, ugyanakkor hangsúlyozta, hogy elsősorban a rasszizmus hazai gyakorlatában és struktúrájában gyökerező sérelmek motiválták őket. A tüntetéseket pozitív attribútumokkal jellemezték, mint "lenyűgöző", "egyedülálló" és "békés" (Guyton, Zaheer & Lehmann 2020; Peter 2020) - az egyik cikk még azt is javasolta, hogy "a tüntetéseknél addig kell folytatódniuk, amíg a rasszizmus véget nem ér" (Peter 2020). A *taz* a "csendes tüntetés" innovatív jellegét is kiemelte, mint a rasszizmus elleni tiltakozás erőteljes szimbólumát.

Az *SZ*-ben a tudósítást összességében pozitív hangvétel jellemezte, támogatva az ügyet a kiállításban.

a rasszizmus ellen általában és különösen a németországi rasszizmus ellen. A *taz-hoz* hasonlóan az *SZ* is széleskörűen megszólaltatta a tiltakozás szervezőit és fekete német hírességeket, köztük a focista Jerome Boatenget. Az *SZ* kiemelte a világvilágjárvány idején történő tiltakozás ambivalenciáját is, és megvitatta a fertőzés egyéni és társadalmi kockázatait.

A *FAZ*, amely elsősorban a frankfurti tüntetésekre koncentrált, ehelyett a COVID-19 elleni korlátozásokat helyezte a középpontba. A tüntetők megítélése ismét meglehetősen pozitív volt, de a *taz-hoz* és az *SZ*-hez képest más alapokon nyugodott ez a megítélés. A világvilágjárványra való összpontosítással összhangban az újságírók hangsúlyozták, hogy milyen felelősségteljesen a tüntetők maszkot viseltek és betartották a fizikai távolságtartás szabályait (*FAZ* 2020). Míg a *FAZ* tudósítását emellett leíróbb hangvétel és kevesebb közvetlen idézet jellemezte. a tüntetőktől, a cikkek mégis teret adtak a tüntetők követeléseinek, beszámolva a beszédek során elhangzott jelszavakról és témákról.

A három vezető német országos napilap viszonylag erős és pozitív visszhangjával ellentétben a hagyományosan konzervatív *Springer kiadó* két nyomtatott kiadványa jelentősen eltér egymástól. Míg a *Die Welt* általában elismeri, hogy a BLM tiltakozásai jogos ügyet szolgálnak, a tudósítás dominánsan kritikus álláspontot képvisel. Ahelyett, hogy foglalkoznának a megfogalmazott állításokkal.

⁸ Az alkalmazott módszertan további részleteit lásd az 5-6. oldalon található szövegdozban.

⁹ A németországi tüntetésekről szóló médiatudósítás részletesebb értékelését lásd Teune & Sommer 2017.

a tüntetések során és a rasszizmus társadalmi problémájáról Németországban, a tudósítások a tüntetésekből eredő közegészségügyi kockázatokra és a "radikális baloldali aktivisták" (Leubecher 2020) potenciális erőszakosságára összpontosítanak. A *taz*-ban és a *SZ*-ben a tüntetők közvetlen idézeteinek tulajdonított jelentős terjedelemmel szemben a cikk főként rendőrségi tisztviselőket és politikusokat idéz, akik a tüntetésekről beszélnek. A *BILD* teljesen figyelmen kívül hagyta a tüntetéseket, a tudósítás nagyon általános tiltakozó bejelentésekre korlátozódott, és kiemelte azokat a kihívásokat, amelyeket a tüntetések a hatóságok és az ingázók számára okozhatnak.

A fent említett különbségek ellenére, amelyek - a várakozásoknak megfelelően - a mintánkban szereplő újságok általános politikai irányultságát tükrözik, az elemzés azt mutatja, hogy legalábbis a június eleji tiltakozás jelentős visszhangot váltott ki a német közvéleményben, és összességében pozitív fogadtatásra talált. Különösen a *FAZ* túlnyomórészt szimpatizáló tudósítása dokumentálja, hogy a tiltakozásoknak sikerült a társadalom egy szegletéből a társadalom középpontjába kerülniük a nem zavaró akcióformákra (a "csendes tüntetésekre") és a támogatás nyilvánítására tett erőfeszítéseikkel.

a fertőzések csökkentése érdekében hozott rendeletek. A tudósítások többsége túlmutat a pusztán leírásán, különösen a *taz* és az *SZ* ad hangot a tüntetőknek, hogy saját szavaikkal fogalmazzák meg követeléseiket. Sok cikk számára a német médiában intenzíven tárgyalt George Floyd meggyilkolása szolgál kiindulópontként, de több cikk is foglalkozik a

a tüntetők követeléseivel. A tüntetéseket egy áldozatra való megemlékezésnek fogalmazták meg. az Egyesült Államokban a rasszista erőszak, Németországban pedig egy releváns probléma elleni mozgósításként. A BLM tiltakozásának csúcspontján sikerült a rasszizmusról szóló vitát német kontextusba helyezni.

Következtetés

Németországban a BLM tüntetéshulláma több okból is fordulópontot jelentett az antirasszista mozgósításokban és a rasszizmusról szóló németországi vitában: Először is, a tüntetések egy a rasszizmus kérdésének példátlan láthatósága Németországban, ami a széles körű és túlnyomórészt szimpatikus médiamegjelenésekben tükröződött; a rasszizmus, és különösen a feketeellenes rasszizmus végre a középpontba került, és nem maradt a közbeszéd perifériáján. Másodsor, a mozgósítások és a feketék elleni rasszizmusra való összpontosításuk a közvélemény figyelmét is felkeltette.

a fekete németek "láthatatlan, látható kisebbségként" (ENAR 2014). Harmadszor, a tüntetések megerősítették a fekete aktivisták szerepét a heterogén németországi antirasszista mozgalmi színtéren belül. Negyedszer, új szereplők léptek a színpadra, és tanúi lehettünk a korábban nem aktív egyének erős önértékelésének, akik potenciálisan át fogják alakítani a fekete aktivizmus jövőbeli németországi mezejét. Végül a tüntetések rávilágítottak a rasszizmus intézményes jellegére, amely messze túlmutat a szélsőjobboldali szereplők által elkövetett egyéni támadásokon.

4. Az antirasszizmus kritikus pontja: BLM Olaszországban¹⁰

Olaszországban, akárcsak más országokban, a 2020 nyarán lezajlott BLM-tüntetéshullám kritikus pontnak számított. Hirtelen átalakulást generált az antirasszista tiltakozások terén, mind azáltal, hogy közeledett a különböző mozgalmi területeken és különböző kérdésekben és követelésekkel foglalkozó csoportok, valamint a új társadalmi mozgalmi szervezetek megjelenése. Ami a cselekvési formákat illeti, nemcsak a világvjárványos idők és a hozzájuk kapcsolódó fertőzéscellenes intézkedések teremtették meg az alkalmazkodás szükségességét, hanem a kollektív fellépések is nemzetek között terjedtek el, keveredve a már meglévőkkel. Végül, ami a keretezést illeti, a cselekvés során létrejött koalíciók a faji megkülönböztetés iránti új érzékenységet hoztak létre, valamint annak áthidalása a megkülönböztetés és az elnyomás különböző formáival.

Bár a 2020 nyarán zajló BLM-események jelentős és innovatív kampányt jelentenek, azokat a progresszív társadalmi mozgalmak családjának fejlődési örökségébe ágyazva kell szemlélni. Az elmúlt két évtizedre összpontosítva a figyelmet, Olaszországot valójában sajátos politikai átalakulások jellemezték, amelyek hatással voltak a társadalmi mozgalmak különböző formái. Miután vezető szerepet játszott a globális igazságossági mozgalomban, mint például az első Európai Szociális Fórum megrendezésében.

Firenzében a progresszív társadalmi mozgalmak Olaszországban továbbra is nagyon aktívak maradtak, különösen olyan szociális kérdésekben, mint a felsőoktatás árucikké válása.

oktatás és a vízellátás privatizációja, de széttöredezett is. A többi nagy dél-európai országtól eltérően a baloldalon nem alakult ki pártalternatíva, míg a pénzügyi válság idején a jobbközép, majd a "nagykoalíciós" kormányokkal szembeni elégedetlenség inkább az Öt Csillag Mozgalom (5SM) által csatornázott, kezdetben a környezetvédelmi kérdésekre, majd egyre ambivalensebben a progresszív mozgalmak követeléseire összpontosított (Mosca 2019).

Az olaszországi Black Lives Matter-tüntetések hátterében az Öt Csillag Mozgalom és a Lega által alkotott kormány tapasztalatai állnak.

(2018 júniusától 2019 augusztusáig van hatalmon) jelentősnek tűnik. A társadalmi igazságosság és az egyenlőségi jogok elleni visszahatás azonban nem közvetlenül az 5SM "populizmusából" eredt, hanem inkább a Lega főtitkára, Matteo Salvini vezetésével a jobboldali spektrumban bekövetkezett éles elmozdulásból (Stille 2018). A Lega vezetőjének, Matteo Salvininek belügyminiszterként folytatott ellentmondásos politikája - különösen a bevándorlás ellen, a Földközi-tengeren mentőakciókat végrehajtó menekültbarát szervezetek ellen, de az állítólagos védelmében is a "hagyományos család" - jelentős tiltakozó mozgósításokat váltott ki antirasszista, antifasiszta és diszkriminációellenes platformokon (Padovani 2018). Ez volt valójában a Lega növekvő rasszizmusa és reakciós politikája ellen kezdtek szerveződni és ellenállni a társadalmi mozgalmak. Nem véletlen, hogy az erősebb mozgósítás a nemek közötti egyenlőségi jogok és a migránsok jogainak kérdésében történt. Ebben az összefüggésben a BLM a Lega-ellenes koalícióra épített, amely a Fridays for Future aktivisták éghajlatváltozás elleni tiltakozásaival együtt egyre több polgárt vitt az utcára.

A tiltakozási hullám

Olaszország esetében a Black Lives Matter tüntetésekkel kapcsolatos tiltakozás feltérképezése meglepően sok esetet eredményezett, jóval többet, mint amennyit a főbb országos újságok lefedtek. Ráadásul a feltárt esetek időben és térben is eloszlottak, míg az országos sajtó által lefedett esetek túlnyomórészt olyan események voltak, amelyek 2020. június 6-án zajlottak Olaszország legnagyobb városaiban. Ezen túlmenően a sajtó különös figyelmet fordított a sportolók gesztusaira.

- pl. a pályán felemelt ököllel térdelő focisták -, amelyeket az olasz esetek kódolásánál többnyire figyelmen kívül hagytak. Az internetes keresés részletesebb információkat is hozott az események formájáról, az érintett szervezetek összetett jellegéről és az eseményeken elhangzott változatos állításokról.

Ezekben a mozgósításokban különböző háttérű szervezetek - régi baloldal, újbaloldal, emberi jogi, ökológiai, LMBTIQ+ szervezetek - működtek együtt. Ez az együttműködés

¹⁰ Szerzők: Donatella della Porta, Anna Lavizzari és Herbert Reiter.

(és a mozgósítások) már léteztek, bár kisebb mértékben és kisebb szinten, akkor is, amikor a 2019 szeptemberében az Öt Csillag Mozgalom, a balközép Demokrata Párt és a baloldali Liberi e Uguali alkotta új kormány került hatalomra. Az új kormány valójában lassan hajtotta végre az új bel- és bevándorláspolitikát, például Salvini "biztonsági rendeleteinek" hatályon kívül helyezésével. A 2019 őszén kezdődő regionális választási kampányok kapcsán még egy új mozgalom, a Szardínia is létrejött, amely Salvini és a Lega ellen mozgósított. A világjárvány idején is folytak tiltakozások ezzel és más kérdésekkel kapcsolatban.

Földrajzi szempontból - néhány eltéréstől eltekintve - a Black Lives Matter tüntetések meglehetősen egyenletes eloszlása figyelhető meg az egész országban. Ha a régiókat földrajzilag csoportosítjuk, akkor az északi részen az esetek 54,3%-a és a lakosság 46,0%-a, a középső részen az esetek 17,9%-a és a lakosság 19,9%-a, a déli részen az esetek 27,8%-a és a lakosság 34,1%-a található. A régió fennálló politikai megosztottság azonban továbbra is befolyást gyakorolt. A földrajzi értelemben vett észak Olaszország négy hagyományosan "vörös" régiójának egyikét, Emilia-Romagnát foglalja magában. A hagyományosan "vörös"/kommunista régiók közül kettő, Emilia-Romagna és Toszkána az esetek 23,2%-át teszi ki (a lakosság mindössze 13,6%-a mellett). Az események helyszínei között a közepes méretű városok erősen képviseltetik magukat: 59 városban 100 000-nél kevesebb lakos él, ebből 29-ben 50 000-nél kevesebb.

Az olaszországi rendezvények formáját a hatályos COVID-19 korlátozások határozták meg: június 3-tól kezdődően feloldották az Olaszországon belüli utazási korlátozásokat, de a gyülekezési és gyülekezési tilalom és a társadalmi távolságtartásra vonatkozó szabályok megmaradtak. Ennek alapján az utcai tüntetések nagyrészt tilosak voltak, és ténylegesen rendkívül ritkák voltak. Ha mégis előfordultak, azokat többnyire olyan csoportok szervezték, amelyeket az olasz mainstream sajtó az "antagonista baloldal" részeként definiált, akik például szociális központokat foglaltak el, vagy a szervezők szerint nem utcai tüntetéseket, hanem "sétákat" tartottak.

Az Olaszországban uralkodó eseményformát a

szervezők különbözőképpen definiálták: "presidio", flash- mob vagy sit-in. Ez abból állt, hogy egy nyilvános helyen gyűltek össze

más rendezvényeket is szerveztek.

tér, általában a városháza előtti központi tér, a Prefettura épülete, vagy ahol léteztek, az amerikai konzulátusok vagy nagykövetségek. A szervezők ügyeltek a COVID-19 korlátozások betartására, ragaszkodtak a maszkok viseléséhez és a társadalmi távolságtartáshoz. Ez utóbbi biztosítása érdekében a szervezők sok esetben a járdán egy "X"-szel jelölték meg az egyes tünetetők számára kijelölt helyet. Ezen óvintézkedések ellenére a sajtó beszámolt arról, hogy a rendőrség megpróbálta azonosítani és megbírságotolni a résztvevőket, mert állítólag nem tartották be a COVID-19 korlátozásait.

Az eseményen általában 8:46 perces csend volt, ami George Floyd gyötrődésének ideje. Egy másik, utólag sok szervező által legfontosabbnak tartott funkció a nyitott mikrofon volt, amely hangot adott azoknak, akiket általában nem hallanak. A nyílt mikrofon gyakran használják a migránsok és/vagy második generációs bevándorlók és fekete olaszok, hogy elítéljék az olaszországi rasszista attitűdökkel kapcsolatos saját tapasztalataikat, a rasszizmust intézményesítő olasz törvények hatását, és különösen Matteo Salvini közelmúltbeli "biztonsági rendeleteit" és az állampolgárságra vonatkozó törvényeket (Olaszországban a *ius sanguinis*, nem pedig a *ius culturae* vagy a *ius soli* alapján).

Más akciók közé tartozott egy többszínű (akár 100 méter hosszú) óriási falfestmény - nem a "Black Lives Matter", hanem a "Black Human Migrant Lives Matter" - felfestése az utcák vagy terek felületére. Az Egyesült Államokban és Nagy-Britanniában a rasszistának bélyegzett történelmi személyiségek szobrai ellen indított akcióknak jelentős visszhangja volt Olaszországban. Többek között Kolumbusz, valamint egy milánói parkban álló Indro Montanelli-szobor és az olasz gyarmatosítás más szimbólumai ellen is indítottak hasonló akciókat, valamint a metróállomások és utcák átnevezésére irányuló kampányokat.

Ami a szervezőket illeti, a beszámolók különösen hangsúlyozzák a sok fiatal jelenlétét az eseményeken. Valójában a középiskolások és egyetemi hallgatók szervezetei kiemelkedően képviseltették magukat a szervezők között. E csoportok némelyike a kezdetektől fogva nemzeti stratégiát követett: Link - A Coordinamento Universitario, a Rete della Conoscenza és az Unione degli Studenti június 6-ra flashmobok szervezésére szólított fel a nagykövetségek, konzulátusok és városházák előtt;

helyben és alulról, és a források egyes személyek nevét adják meg szervezőként; egyes esetekben ezek a személyek egy Black Lives Matter csoportot vagy kollektívát is létrehozta. A migránsok, a második generációs bevándorlók és a fekete olaszok nagyon is jelen voltak résztvevőként - különösen a nyílt mikrofon lehetőségét kihasználva -, de az események szervezőiként is (egyéni vagy mint szervezetek), illetve mint csatlakozók (mint szervezetek). Találunk mind a bevándorlók (gyakran származási alapon szerveződő, azaz szenegáli, marokkói stb.), mind a második generációs bevándorlók (pl.

NIBI: Neri Italiani - Fekete olaszok). Feltűnően sok esetben találtunk olyan szervezeteket, amelyek a menekültválsággal és a földközi-tengeri mentőakciókkal kapcsolatosak, mint rendezvények szervezői és/vagy résztvevői. Emellett LMBTIQ+ szervezetek (Arcigay, különböző Pride bizottságok stb.) is részt vettek.

számos rendezvényen, egy alkalommal (Oristano) egyedüli szervezőként. Ha a baloldali politikai spektrumot nézzük, a régi baloldal mindenképpen látható, de túlnyomórészt az Olasz Kommunista Párt (PCI) korábbi járulékos szervezeteivel, különösen az ARCI-val (Associazione ricreativa e culturale Italiana), amely már a globális igazságosság mozgalmában is fontos szerepet játszott. Az ANPI, a partizánok országos szövetsége is jelen volt, mint résztvevő szervezet és néhány esetben mint szervező. Ezen kívül a

a régi baloldali CGIL részvétele különösen szembeötlő volt. Az új baloldal különösen az alulról szerveződő szakszervezeteknél és a megszállt szociális központokban volt jelen. A baloldali pártok támogatóként voltak jelen, bár nem szervezőként.

Tekintettel az érintett szervezetek különböző hátterére, nem meglepő, hogy az állítások jelentős változatosságával is találkozunk. Mondanom sem kell, hogy a legtöbb, ha nem is az összes esemény tartalmazta a Black Lives Matter tüntetések központi állításait, azaz a rasszizmusellenességet, a rendőri brutalitás elleni küzdelem és igazságtétel az áldozatoknak. Számos rendezvényen ezek a követelések különböző módon kapcsolódtak az olaszországi helyzethez. A "Mondd ki a nevüket" követelést kézzel festett plakátokra fordították le,

amelyeken ez a szlogen szerepelt (angolul), majd a következő szavak következtek az Olaszországban meggyilkolt feketék nevét. A rendőri brutalitással kapcsolatban a fekete áldozatok hozzátartozói mellett fehér olasz áldozatok hozzátartozói is megjelentek a BLM gyűlésein, mint például Firenzében. Nagyon sok

a különböző eseményeken jelen volt Stefano Cucchi esete, aki 2009-ben halt meg a rendőrség őrizetében. Nővére, Ilaria aktivizmusa miatt, aki több BLM-rendezvényen is megjelent, ez az eset jelentős hatást gyakorolt az olasz közvéleményre. A menekültek vízbe fulladása a Földközi-tengeren és a vendégmunkások körülményei, különösen az olasz mezőgazdaságban, szintén visszatérő témák voltak.

Elég sok esetben a (szélső)jobboldali csoportok támadták meg a Black Lives Matter tüntetéseket és akciókat: ellentüntetéseket folytattak (pl. Luccában); a helyi városi tanácsok tagjai tiltakoztak az ellen, hogy a Sardine engedélyt kapott az óriási "Emberi fekete migránsok élete számít" utcai falfestményük elkészítésére; a Black Lives Matter falfestményeket ellenfeliratokkal takarták le; a jobboldali graffitik elítélték a BLM tüntetéseit, és egyes esetekben George Floydot becsmérelték; jobboldali csoportok tagjai őréséget álltak a nacionalista emlékműveknél, hogy megvédjék azokat. Gyakori és visszatérő szlogen volt a "white lives matter" (fehér életek számítanak), amely azzal vádolta a BLM tüntetőket, hogy érdektelenek a (fehér) olaszok állapota iránt (gyakran a COVID-19 korlátozások következményeire hivatkozva), valamint hogy elárulják és aláássák a nemzet kulturális alapjait.

Szervezeti struktúra és stratégiák

A legtöbb tiltakozás helyi szinten zajlott, horizontális és meglehetősen szétszórt, spontán módon. Három fő szervezeti formát figyelhetünk meg: egyes esetekben a korábban a szervezetben aktív személyek kezdeményezték őket létező csoportok (amelyek már a szélesebb antirasszista/migráns igazságossági mozgalom vagy baloldali kollektívák részei), akik mégis úgy döntöttek, hogy inkább egyénileg, mint a csoport nevében hívják össze a tüntetést. Más esetekben a tiltakozás olyan spontán akciók révén alakult ki, amelyeket a helyi aktív csoportok támogattak (logisztikailag, anyagilag, a tiltakozásra vonatkozó engedéllyel), és amelyeknek nem volt politikai elkötelezettségük. Meg kell jegyezni, hogy a tiltakozások időzítése és a megfelelő helyi BLM-csoport létrehozása nem lineáris. Csak néhány esetben vezetett az országos BLM-szervezet központilag koordinált, a tiltakozások más városokra való kiterjesztésére vagy elterjesztésére irányuló kísérletei a következők létrehozásához

egy helyi csoport. A legtöbb esetben a helyi csoport létrejött a tiltakozás nyomán történt.

A tüntetések formáját és gyakorlatát tekintve a legtöbb tüntetés békésnek minősült, és a rendőrség nem avatkozott be, kivéve, ha a tüntetés időkorlátjának betartására került sor. A tiltakozások ülősztrájkok formájában zajlottak, amelyeket csendes felvonulások, nyilvános beszédek és nyílt mikrofonok követtek vagy előztek meg. A tömegeket vegyesnek írták le a rasszizált/nem rasszizált emberek és migránsok, a különböző korú, nemű és szakmai háttérű emberek részvétele szempontjából (gyakran említették az egyetemi tanárokat, és néhány esetben politikusok is voltak a résztvevők között).

Minden interjúalany hangsúlyozta azonban a fiatalok tömeges jelenlétét. A közösségi média nagy szerepet játszott az események rendkívül gyors megszervezésében (Whatsapp, Telegram) és terjesztésében (Facebook, Instagram), ami összehozta a korábban nem érintett egyéneket a helyi aktivistákkal, és elterjesztette az eseményeket a lakosság körében.

A 2020. júniusi tüntetések után egyes csoportok azt állították, hogy a BLM-mel (USA) szolidáris tüntetéseket szerveznek városukban, de megtartották a mozgalom címkéjétől független identitásukat. Mások a tiltakozás során teljes egészében átvették a BLM ügyét (név, szimbólumok stb.), és csak később döntöttek úgy, hogy azt az olasz nemzeti és helyi kontextushoz igazítják:

"Tény, hogy a BLM az Egyesült Államokban megteremtette ezt a lendületet, a visszhangot, a kiterjedést, globális szinten, a figyelem és a számok tekintetében. De ez a tény arra is készítette az embereket, hogy kérdéseket tegyenek fel maguknak a saját országukkal, a saját városukkal kapcsolatban. Szükségünk van arra, hogy a BLM hangosan kimondja, hogy a probléma itt is létezik, még ha Olaszországra kontextualizálva is" (13).

Külsőleg kezdetben ideiglenes koalíciókat építettek ki a meglévő helyi aktivista hálózatokkal, többnyire logisztikai okokból (baloldali, diák, feminista csoportok, szociális központok). Sok csoport jelentős szövetségesekre talált az erős ifjúsági

komponenssel rendelkező helyi csoportokban.
- most Olaszországban főként feminista csoportok és a Fridays for Future. Az interszekcionalitás gyakorlata

erőteljesen megjelenik ezeknek a koalícióknak a logikája, a közös rendezvények szervezésével:

"Egy olyan interszekcionális megközelítés van kialakulóban, amelyben a fekete kérdés nagymértékben összpontosít a szempontra a migráció, de nem csak. Tisztában van a többi diszkriminációval is, beszél az intézményi rasszizmusról, a környezeti rasszizmusról, a környezeti rasszizmushoz kapcsolódó a feminizmus és az LMBTIQ+ közösség szakaszához" (15).

A BLM közelebb áll más mozgalmakhoz is, amelyek az afro-olaszság, a *ius soli* küzdelmek, az állampolgárság kérdései, különösen az erős és megalapozott olaszországi második generációs migráns mozgalom kapcsán mozgósítottak. Az ő politikai identitásról alkotott elképzelésük a "nem fehér, hanem olasz" felismerésen alapul. Csak néhány szervezet (különösen a BLM Róma) épített ki kapcsolatot Olaszországon kívül is, és közvetlenül a BLM-mel az Egyesült Államokban vagy más amerikai székhelyű mozgalmakkal (Women's March, The World is Watching).

A keretezést tekintve a BLM-et nemcsak a különböző formájú (nem csak feketeellenes) rendszerszintű rasszizmus elleni fellépés

lehetőségének tekintik, hanem főként annak, hogy hangot adjanak a fekete embereknek, az ő narratíváiknak, pozícióiknak és képviselőiknek. a rendőri erőszakot tágabb értelemben a strukturális/intézményi erőszakhoz kapcsolják, megemlítve az Olaszországban történt hasonló erőszakos epizódokat, például Willy Monteiro és Idy Diene esetét.¹¹ A nemzet gyarmati múltja, de a helyi

A gyarmatosítást (Szardínia, Dél-Tirol) szintén gyakran kérdőjelezi meg az aktivisták az olasz történelem lemondásával kapcsolatos kérdésekben, különösen annak szimbólumokon (szobrok, emlékművek stb.) keresztül történő reprezentációját, de kulturális szinten is, a zene, az írás és tágabb értelemben a politikai narratívák révén.

Általánosságban elmondható, hogy Olaszországban nagyon jól működött a problémák aktivisták és szervezetek általi lokalizálása. A kezdetektől fogva az emberek minden tüntetésen felemelték szavukat a fekete emberként szerzett tapasztalataikról.

Olaszországban, mint migránsok Olaszországban, mint a rasszizmus áldozatai Olaszországban. A szervezetek nyomatékosan rámutattak az olaszországi és az amerikai helyzet közötti különbségekre, hangsúlyozva a sajátosságokat és a súlyosságot.

¹¹ Willy Monteiro és Idy Diene a rasszista erőszak két közelmúltbeli áldozata, akiket 2020 szeptemberében, illetve 2018 márciusában öltek meg.

a fekete és faji alapú emberek mindennapi tapasztalatai Olaszországban. Ebben az értelemben a nemzeti kontextusban kulturális visszhanggal bír, az olasz történelemben és tapasztalatban gyökerező különféle keretek fontos keretezési stratégiát képviselnek. Ezen túlmenően, ebben a folyamatban kulcsfontosságú volt az a kettős lépés, hogy a tiltakozásokat eltávolították az amerikai BLM-től, és a nemzeti kontextusban lokalizálták a kereteket azért, hogy megnevezték és leleplezték a tüntetéseket.

(vagy megszegésének) Olaszország és az olaszok rasszista tapasztalatait és epizódjait.

Az aktivisták szerint a legnagyobb hosszú távú hatás az, hogy a fekete emberek bekerültek a korábban létező csoportok szervezeti struktúráiba, és képviselve vannak, valamint hogy új csoportok jöttek létre, amelyek arra összpontosítanak, hogy új tereket teremtsenek a fekete emberek számára a beszéd, a cselekvés és az elbeszélés számára. Ezek túlnyomó többsége rasszista fiatalok, diákok, a képviselő nélküliek, azok, akik "hangtalanok érzik magukat", akik először a BLM olaszországi elterjedése nyomán mobilizálódtak. Néhány csoport a tüntetések óta gyorsan növekedett, és a világvárvány ellenére már erős hálózatokat építettek ki helyi szinten, számos kezdeményezést és tevékenységet indítottak, különösen kulturális szinten, és azt tervezik, hogy legközelebb intézményi szintre lépnek - különösen az iskolai és oktatási rendszerben.

A "nemzeti hálózat" létrehozásának gondolata minden csoport elbeszélésében jelen van.

Általánosságban elmondható, hogy nagyra értékeli azt, hogy a következő szervezetek példátlan figyelmet kaptak (más eseményeken, kezdeményezésekben, interjúkban, beszélgetésekben, szolgáltatásokban stb. való részvétel tekintetében)

más csoportok és mozgalmak (de a média, az intézmények és a kutatók is), ami nyilvánvalóan nagy lelkesedést és lehetőségeket teremtett a bővítésre.

és láthatóságot, közönséget ("követőket") és politikai súlyt szereznek.

A világvárvány hatása három szempont köré csoportosul: 1) a tüntetések szervezése, amely

virtuálisan történt, és a júniusi tüntetések napján korlátozásokat vezettek be; egyes aktivisták úgy vélik, hogy a helyzet a résztvevők számának esetleges visszaesését okozta; mások elismerik, hogy a fiatalok különösen erős mozgósítását elősegítette a "maradás" kontextusa. otthon" intézkedések; 2) a düh, a frusztráció, a szorongás levezetésére szolgáló pillanat megteremtése (biztonsági szelep).

egy olyan környezetben, ahol "minden romlott dolog előjött" a különböző válságok, nem csak a világvárvány miatt;

3) a csoportok jelenlegi és jövőbeli tevékenységeinek korlátozása (ami egyes csoportok energiáit és lendületét "megölhette") a mobilitás és a fizikai - különösen a csoportos - tevékenységek folyamatos korlátozása miatt.

Nyilvános rezonancia

A Black Lives Matter tüntetések kezdetétől fogva a *La Repubblica* számos cikkel foglalkozott az amerikai események alakulásával. Összességében a lap 2020 május-júniusában több figyelmet szentelt az amerikai mozgósításoknak, mint a az európai és olaszországiak. Meglepő módon úgy tűnik, ez az *Il Manifesto* esetében is igaz, amely (még meglepőbb módon) nem közölt egyetlen cikket sem, amely kifejezetten egyetlen olaszországi tiltakozó eseményről is beszámolt volna, hanem csak egy fotósorozatot a bolognai és torinói eseményekről (2020. június 6.). A *La Repubblica* (2020. június 7.; 2020. június 8.) a főbb olasz városokban (pl. Róma, Milánó, Torino) zajló tiltakozó eseményekről számolt be, további eseményekről pedig a lap különböző helyi/regionális kiadásai számoltak be.

A világvárvány mint háttér jelen van számos, az olaszországi BLM-tüntetésekéről szóló jelentésben, ahol a COVID-19 korlátozások határozták meg a tiltakozó rendezvények formáját és méretét. A *La Repubblica* olaszországi BLM-tüntetésekéről szóló beszámolóiban általánosságban hangsúlyozzák a szervezők és a résztvevők erőfeszítéseit a COVID-19 korlátozások tiszteletben tartására. A BLM-tüntetések és a világvárvány közötti kapcsolatban az utóbbi gyakran kevésbé mint alkotóelem, inkább mint katalizátor jelenik meg, amely lehetővé teszi a nyilvános vitában már jól begyakorolt érvek erőteljesebb hangsúlyozását és/vagy újfajta hangsúlyozását. Ez tűnik a gazdasági válság okozta gazdasági válság közötti kapcsolatra is igaznak. a világvárvány és a BLM tiltakozásai által rajzolt *Il Manifesto*, pl. az "Együtt lélegezni, szabadon lélegezni - a világba, hogy legyen" címmel megjelent cikkben (2020. június 15., a szerzők fordítása).

A baloldali napilap számára számos ok akadályozta az emberek lélegzetvételét: a világvárvány, a klímaváltozás, a múlt század legkatasztrofálisabb gazdasági válsága. Az interszekcionalitást (és a kapitalizmus-ellenességet) hangsúlyozva az *Il Manifesto* arra szólított fel, hogy az utóbbi idők különböző mozgósításait összekapcsolják egy harcban a következőkért egy világot, hogy legyen, és bemutatott egy programot ("anélkül, hogy

harc, és a harc megszervezése, nincs program"), amely egy sor online vitában merült fel.

Különösen az első szakaszban a *La Repubblica* BLM tüntetésekről szóló tudósításának egy része úgy tűnik, hogy azt állítja, hogy Olaszországban más a helyzet, mint az Egyesült Államokban, mindenekelőtt az áldozattal, George Floyddal való együttérzést hangsúlyozva.

Az amerikai tüntetőkkel való szolidaritás kinyilvánítása és az olaszországi rasszizmus következményeivel való szembenézéstől való vonakodás közötti ellentmondás kifejezett megvitatása nagyrészt hiányzik a *La Repubblica* BLM tüntetésekről szóló tudósításából.

A *La Repubblica* tudósításaiból azonban nem hiányzik teljesen az az értelmezés, hogy a BLM tüntetései azt jelzik, hogy a rasszizmus mint probléma Olaszországban is létezik, és úgy tűnik, hogy az *Il Manifesto* oldalain is dominál.

A *La Repubblica* különösen az olaszországi BLM-tüntetésekről szóló cikkeiben számol be arról, hogy a résztvevők a rasszizmust mint az ország problémáját ítélték el, mint például Torinóban és a tartomány más városaiban.

A legtöbb esetben azonban a rasszizmusra, mint olaszországi problémára való utalások olyan kifejezett vagy hallgatóságos megerősítésekkel párosulnak, amelyek szerint ez a probléma más, kevésbé kifejezett formákat ölt, és könnyebben megoldható.

Az *Il Manifesto* napilap számára a tét az olasz társadalom önreprezentációja, heterogén és "boldogan vegyes jellegének" egyszer s mindenkorra történő megerősítése volt. a nacionalista narratívákhoz nem kapcsolható. A kérdést kiszélesítve, az *Il Manifesto* egyik vezércikke külön kitért az életek kérdésére, amelyekért senki sem térdelt le (2020. június 13.). Általános esetként a Földközi-tengerbe fulladt migránsokat, az Izrael által megölt palesztinokat és az Erdoğan által lemészárolt kurdokat említi; egyéni esetként pedig Giulio Regenit, az Egyiptomban megkínzott és megölt olasz egyetemi kutatót és Ijad Hallaqot, az autista palesztin fiút, akit egy héttel korábban az izraeli biztonsági erők öltek meg Jeruzsálemben.

Az általánosan humanitárius, diszkriminációellenes vagy rasszizmusellenes diskurzushoz képest a rendőri brutalitás kritikája - különösen Olaszországban - lényegesen kevésbé van jelen az újságokban. és különösen a *La Repubblica* tekintetében

az érintettek nagyrészt a tiltakozó rendezvényeken használt jelszavak közlésére és a résztvevők által tett megjegyzések idézésére korlátozódik. Az *Il Manifesto* ezzel szemben vezércikket szentelt a rendőri erőszak problémájának "A tüntetések fellebbentették a fátylat a rendőrség elnyomásáról" címmel (2020. június 15.).

A cikk megállapítja, hogy - alkalmi kivételektől eltekintve - szinte minden állami szuverenitás mottója mindig is az volt, hogy "a rendőrségnek mindig igaza van", és a közelmúltra vonatkozóan diagnosztizálja a rendőri erők egyre növekvő mérlegelési jogkörét, önkényét és büntetlenségét. Az *Il Manifesto* által bemutatott program (2020. június 15.) csak mellékesen beszél a "mély strukturális igazságtalanságról, amely áthatja a rendőrséget és az igazságszolgáltatást".

A vizsgált újságok különböző álláspontjai a legvilágosabban az olaszországi BLM-tüntetésekhez kapcsolódó radikálisabb akcióformákról szóló tudósításokban és vezércikkekben jelennek meg, különösen az egyes emlékművek és helységnevek elleni akciókkal kapcsolatban.

Olaszország gyarmati és fasiszta múltjával. Az olaszországi BLM-tüntetésekkel kapcsolatos legvitatottabb vitát kiváltó akciót egy milánói egyetemi hallgatókból álló csoport hajtotta végre. Vörös (nem letörölhetetlen) festékkel fújták le Indro Montanelli szobrát, amely egy milánói parkban található, és a nevét viseli, és a "rasszista, erőszaktevő" szavakat írták rá (*La Repubblica*, 2020. június 14.). Míg a *La Repubblica*, amely a június első hetében szervezett presidi és sit- ins békés jellegét méltatta, bírálta az akciók feltételezett erőszakosságát, és azzal vádolta őket, hogy céljaik a cenzúrához hasonlítanak, az *Il Manifesto* megvédte az ilyen akciók legitimitását, szimbolikus politikaként értelmezve őket, és radikális akciókat látott bennük. a jelenlegi antirasszista küzdelemben szükségesnek tartják.

Az *Il Manifesto* egyik cikke, amely általánosságban a "szégyenszobrokat" tárgyalta, azt állította, hogy az emlékezet nem egyszerűen a múlt idők, egy lezárt korszak letéteményese, hanem aktív erő a jelenben. Külön kiemelte a faszizmusra emlékeztető emlékműveket, mint például a római olimpiai stadion obeliszkjén lévő "Mussolini Dux" feliratot, mert az nemcsak a múltat ünnepli, hanem a mai fasisztákat is legitimálja. A szerző elégedettségét fejezte ki, hogy a BLM arra készítette az embereket, hogy emlékezzenek arra, ami azon az obeliszken állt, de bevallotta, hogy nehézségei vannak a Kolumbusz-szobrokkal. Ez nem volt számára valamiféle "más",

mert a "Kolumbusz dicsőséges történetét" már gyermekkorától belé nevelték, mint egy részét

az olasz nemzeti identitás. Az amerikai őslakosok számára viszont a mai napig tartó erőszakot és folyamatos megkülönböztetést jelentett. Egy olasz számára nehezebb volt Kolumbusz szobrára nézni az ő szemükkal, mert ez azt a felismerést kényszeríti ki, "hogyan nem olyanok vagyunk, mint amilyenek mondták minket". Az Olaszország gyarmati és fasiszta múltjához kapcsolódó utca- és helységneveket célzó kampányok nem kaptak nagy visszhangot. Konkrétan a *La Repubblica* oldalain ritkán esik szó a fehér kiváltságok és a felsőbbrendűség problémájáról.

Következtetés

Olaszországban a 2020. júniusi BLM-kampány megerősítette a rasszizmusellenes mozgalmat, mivel új tagok, különösen fiatal, második generációs migránsok és fiatal fekete olaszok csatlakoztak hozzá. A politikai protagonizmus és a láthatóság a Fekete és

A faji szubjektivitások elleni küzdelem példátlan mértékű és kiterjedésű, és egyértelmű különbséget jelent az ország korábbi mozgalmi történelméhez képest. Ráadásul a kampány során az antirasszista követelések egyre inkább elterjedtek, nemcsak a társadalom egészében, hanem ami fontos, több mozgalomban is, új interszekcionális szövetségek létrehozásával. A lendület minden bizonnyal nagyobb láthatóságot biztosított, és a társadalom különböző szektoraiban növelte a tudatosságot. Politikai és intézményi szinten azonban továbbra is kevés vagy semmilyen hatásnak vagyunk tanúi, mivel az állampolgársági törvény reformja terén nem történt előrelépés, és bár a 2020 októberében elfogadott "új" biztonsági rendelet (amely formálisan Salvini két korábbi biztonsági rendeletét váltja fel) bevezetett néhány változást a migránsok befogadása és humanitárius védelme tekintetében, az állampolgársági törvényt nem érinti.

5. "Megláttuk az esélyt, hogy felépítsük ezt a mozgalmat": BLM Dániában¹²

A dán antirasszista mozgalom - és különösen a Black Lives Matter mozgósítás - egy újszerű, feltörekvő mozgalom, amely egyre inkább következetesen az elmúlt öt évben. A szervezők többsége korábban az antirasszista mozgalomban és különösen a menekültellenes mozgalomban tevékenykedett. Ugyanakkor a BLM-tüntetések résztvevői, sőt néhány szervezője közül sokan a húszas-harmincas éveikben járó, első alkalommal aktivisták voltak, az idősebb és tapasztaltabb aktivisták mellett.

A dániai szélsőjobbaldali politikai pártok elmúlt évtizedben bekövetkezett történelmi felemelkedése fontos a BLM dániai szervezeti történetének megértéséhez. Gyökerei az antirasszista szerveződésekben és a menekültekkel szolidáris szervezetekben gyökereznek. A Black Lives Matter Denmark (BLM DK) alapítói színes bőrű dán állampolgárok, afrikai és nyugati migránsok, sokan közülük diákok. A BLM tüntetésszervezői közül sokan korábban alulról szerveződő, helyi szolidaritásszervezésben vettek részt bebörtönzött migránsokkal és elutasított menedékkérőkkel, akiket Dánia hírhedt, elutasított menedékkérők számára fenntartott börtöntáboraiiban tartanak fogva (lásd pl. Doerr 2019). A BLM szervezői elmondták, hogy hálózataikat a fehér dán aktivisták által egy évtizeddel ezelőtt létrehozott antirasszista menekültügyi szolidaritási mozgalom keretében alakították ki, és a tiltakozási taktikák és stratégiák terén a "kiképzésüket" is ott kapták (D2 és D6 interjúk). Más BLM-szervezők háttérrel színes bőrűek által vezetett szervezetekben, amelyek a globális déllel való szolidaritásra összpontosítanak. A fiatalabbak a BLM szervezőinek generációja a rasszizmus és a rasszizmus mindennapi tapasztalatai révén politizálódott. tagadása a többségi társadalomban, amely ragaszkodik a "színtévesztés" normáihoz. Az aktivisták ezt a tagadást kritikusan "hygge rasszizmusnak" nevezték (a híres dán otthonosság-érzés - hygge - használatával a rasszizmus mindennapi életben elterjedt, de elhallgatott formáinak megjelölésére), és a dániai strukturális rasszizmussal kapcsolatos tapasztalataikhoz

kötötték. A George Floyd meggyilkolását követő legutóbbi tiltakozási hullámban a BLM Dániában példátlan médianyilvánosságot tapasztalt, támogatva a már korábban is létező mozgósítást.

a kisebbségekkel szembeni rasszizmusról, valamint a gyarmatosítás és a rabszolga-kereskedelem örökségéről szóló nagyobb kollektív tudatosság és nyilvános vita ösztönzése.

Az Egyesült Államokban George Floyd meggyilkolását követő két hónapban a dán antirasszista mozgalom összesen 29 rendezvényt szervezett. A legtöbb tiltakozó rendezvényen néhány tucat és néhány száz résztvevő vett részt. A legnagyobb tiltakozó rendezvényre 2020. június 7-én került sor Koppenhágában, amelyet a BLM DK szervezett. A tiltakozás a

Az amerikai nagykövetségen, és egy menetet és egy gyűlést is magában foglalt, amelynek végpontján, a dán parlament előtt beszédek hangzottak el. A tüntetés mintegy 20 000 résztvevőt vonzott, ami figyelemre méltóan nagy részvételi arányt jelent a dán kontextusban. A résztvevők legnagyobb csoportját a fiatal és többségében dán nemzetiségűek alkották. Ezt a nagyszabású tiltakozó eseményt hét tüntetés előzte meg országszerte, amelyek a június 7-i tömegtüntetés előkészítését szolgálták.

Koppenhágában (12 rendezvényt) és országszerte, kisebb és nagyobb városokban egyaránt szerveztek eseményeket. Mivel a COVID-19 miatti korlátozások akkoriban még nem voltak olyan szigorúak Dániában, mint más országokban, a legtöbb esemény felvonulás és tüntetés volt. Ezenkívül hat esetben került sor közvetlen akcióra a dán gyarmatosító múlt alakjainak emléket állító történelmi emlékműveknél, öt esetben Dániában, egy esetben pedig a dán fennhatóság alatt álló autonóm területen, Grönlandon. Öt kivétellel valamennyi tiltakozásra júniusban került sor.

Szervezeti struktúra és stratégiák Míg a BLM DK és szövetségesei szervezték a koppenhágai tüntetések többségét, független kulturális intézmények és muszlim jogvédő szervezetek is szerveztek rendezvényeket. Koppenhágán kívül a szervezők összetétele változatosabb volt: a BLM DK mellett helyi antirasszista csoportok is szerveztek tüntetéseket Odense-ben, Aarhusban, Aalborgban, és más nagy- és kisvárosokban. A szervezetek némelyike az egyes emberek ad-hoc mozgósítása volt.

¹² Szerzők: Noa Milman és Nicole Doerr. A szerzők köszönetet mondanak Josefine Dahl Hansennek, Frederikke Møller Helvadnak és Stella Kristine Faalnak a kiváló kutatási támogatásért.

szervezeti háttérrel nem rendelkező polgárok, akiket George Floyd meggyilkolása megindított, és akiket a nagyszabású nemzetközi mozgósítás inspirált. Az újonnan szerveződött csoportok némelyike nem tartott fenn strukturált szervezetet, de legalább egy csoport, az Afro-Dán Kollektíva képes volt intézményesülni és aktív szervezatként megmaradni a nagyobb antirasszista mozgalomban.

Ez a mozgósítási hullám csökkentette a feszültséget a dániai antirasszista mozgalmi csoportok között. Történelmileg Dániában feszültségek voltak az afrikai-dán aktivisták és a közel-keleti muszlim aktivisták között, az afrikai-dán aktivisták gyakran úgy érezték, hogy az ő ügyük ki van zárva a közel-keleti muszlim aktivisták dániai mozgósításából. Úgy érezték továbbá, hogy a szomáliai közösség (afrikai és muszlim) egyedi kihívásaival nem foglalkoztak megfelelően a dániai muszlim szervezetek munkájában. A 2020 nyarán lezajlott széles körű mozgósítás a különböző dániai és grönlandi kisebbségi csoportokat képviselő különböző szervezetek közötti párbeszéd javulásához vezetett. Az aktivisták jobb kommunikációs csatornákról, a többi csoport igényeinek jobb megértéséről, valamint egy jelentős közös erőfeszítésről számoltak be, amelyet a szervezetek nagy koalíciója osztott meg, és együttesen szorgalmazták a 2021-es költségvetésben a diszkriminációellenes terv elfogadását. Az egyik aktivista szavaival élve:

"[A költségvetési terv akció] nagyon jó példája annak, hogy a politikailag szükséges tennivalók és az, hogy mennyire fontos, hogy ezek a különböző szerveződések valóban együttműködjenek, egybeolvadnak." Ez a munka, állapította meg interjúalanyunk, hatékonyan "felépít egy ökoszisztémát" (D3).

Az általunk megkérdezett aktivisták mindegyike egyetértett abban, hogy a BLM kampánya 2020 nyarán óriási hatással volt a rasszizmusellenes mozgalomra.

Dániában. Egyrészt a mozgósítás közvetlen eredményeként jött létre egy új szervezet, az Afro-Dán Kollektíva. Ahogy egy aktivista fogalmazott:

"A tüntetés, de az online és a dán hírekben

megjelenő beszélgetések miatt is, és [mi ...] megláttuk a lehetőséget, hogy elindítsuk ezt a mozgalmat" (D1).

Egy másik aktivista a BLM kampányának a mozgalomra gyakorolt hatását értékelte tágabb értelemben:

"Amikor hirtelen George Floyd és Breonna Taylor meggyilkolása... Amikor ez egy olyan erős mozgalmat és közbeszédet indít el, mint amelyet idén láttunk, akkor csak veszíthetsz, ha nem támogatsz. [...] Azt hiszem, hogy a nyomás, amit a Black Lives Matter mozgalom és a mostani fókusz katalizátornak bizonyult ahhoz, hogy az emberek sokkal közvetlenebb módon dolgozzanak együtt, és félretéve a személyes különbségeket. Láthatták, hogy ez az a lendület, amelyre építeniük kell, ha valóban jövőbeli és tartós változásokat akarunk elérni" (D3).

Interjúink megerősítik a BLM tiltakozási hullámának fontosságát a mozgalom növekedésének és a csoportok közötti szinergiáknak az előmozdításában és ösztönzésében.

Állítások és keretezés

A George Floyd meggyilkolását követő mozgósítások nagyban támaszkodtak az amerikai esetre. Ezt láthatjuk a mozgalom kommunikációs anyagaiban és felhívásaiban. George Floyd, Breonna Taylor és más, az amerikai rendőri brutalitás áldozataira való utalások domináltak a plakátokon, Facebook-meghívókon és a tüntetéseken skandált jelszavakban. Hasonlóképpen a mozgalom hangsúlyozta a rasszizmus strukturális jellegét az Egyesült Államokban, és annak hosszú, a rabszolgasorba taszítás óta tartó történetét. Az is érdekes, hogy a legtöbb tüntetésen a plakátok többsége nem dánul, hanem angolul volt írva. Ez a dániai angolközpontú ifjúsági kultúrának és annak tudható be, hogy az aktivisták egy nagyobb nemzetközi mozgalomhoz tartozónak érezték magukat. Ugyanakkor a kritikus interszekcionális szemléletű keretezéssel kapcsolatban, az angol nyelv használata egyúttal azt is eredményezi, hogy az aktivisták tiltakozásai eltávolodnak a dániai rasszizmus helyi problémáitól (különösen a fehér és újonnan elkötelezett résztvevők részéről).

A keret áthidalásának egyik stratégiája, amely segít a mozgalomnak az Egyesült Államokkal való kapcsolatteremtésben, és egyúttal a közvélemény figyelmét a Dániában lappangó rasszizmus kezelésének erkölcsi szükségességére irányítja, az aktivisták felhívása volt, hogy a dán kormány foglaljon állást az amerikai rendőri brutalitás és

rasszizmus ellen ("Dánia hallgatása süket fülekre talál"). Egy tipikus felhívás így hangzott:

"Követeljük, hogy a dán kormány szólaljon fel a közeli szövetségük által elkövetett brutalitás és gyilkosságok ellen, és tegyen intézkedéseket a rendszerszintű rasszizmus felszámolására Dániában és az Egyesült Államokban." (több Facebook-esemény leírása).

Más keretek közvetlenebbül a dániai rasszizmusra összpontosítottak, a média által "hygge rasszizmusnak" nevezett jelenség megszüntetésére szólítottak fel, és felhívták a figyelmet a mikroagresszióra és a strukturális rasszizmusra. A felszólalók

a tüntetéseken és a médiában elsősorban a rasszizmus amerikai keretezését hidalták át és kapcsolták össze a dán kontextussal, megosztva a mindennapi életben tapasztalt rasszizmus - fizikai támadások, sértegetések, hovatartozásuk megtagadása, diszkrimináció és a túlzott rendőri ellenőrzés - tapasztalatait. Így fordították le a rasszizmus elleni egyetemes üzeneteket a dániai kontextusra.

Az egyik eset, amely erkölcsi felháborodást keltett és a mozgalmat mozgósította, Phillip Mbuji Johansen, egy afrikai-dán férfi nemrégiben történt meggyilkolása volt az idilli Bornholm szigetén. Johanssent két testvér kínozták halálra, az egyiküknek ismert volt a szélsőjobboldalhoz való kötődése, és horogkereszteket és "fehér hatalmat" tetováltatott a lábára. A gyilkosság kegyetlenségén túl az eset felháborodást váltott ki az aktivisták körében, mivel a rendőrség nem volt hajlandó gyűlölet-bűncselekményként besorolni az esetet, és a média kezdetben alig foglalkozott az ügyel. Mivel a gyilkosság 2020. június 23-án történt, a mozgalom a dániai strukturális rasszizmus erőteljes illusztrációjaként tudta felhasználni. Egy másik kapcsolódó téma, amely 2020 júliusában egy tüntetés középpontjába került, a dán média sokszínűségének hiánya volt. a dániai rasszizmus elismerésének és kezelésének elmulasztása.

A tiltakozások performatív aspektusai közé tartozott a csendben térdelés az idő alatt. Floyd megöléséről; "Nem kapok levegőt" skandalás; és olyan szobrok lefestése, amelyek a Dánia grönlandi gyarmatosításával kapcsolatos történelmi személyeket és szimbólumokat

örökítenek meg. Míg az első két gesztus közvetlenül az amerikai kontextushoz kapcsolódott, az utóbbi a Grönlandon élő inuitok gyarmatosításának és diszkriminációjának dán kontextusát célozta meg.

A BLM DK szervezet történelmileg aktív és látható erő volt a menedékkérőkért szervezett tüntetéseken.

és a dániai menekülttáborok bezárásának követelése. Ez gyümölcsöző cserét eredményezett, amelynek során a BLM táblák a menedékkérők jogaiért folytatott tiltakozás részévé váltak, és a BLM tiltakozásai a dániai menekülttáborok és börtönök bezárására irányuló felhívásokat is magukban foglalták a mozgalom énekeiben és írásos anyagaiban. ("Ellebæk börtön, zárják le" és "Kærshovedgård, zárják le").

Végül, de nem utolsósorban, az összes csoport közül a grönlandi aktivisták voltak azok, akik a közösségi médiában és az újságírókkal való interakcióban jelentős szerepet vállaltak a gyarmatosító jelenlétet és értékeket fenntartó és dicsőítő köztéri műemlékekről szóló nemzetközi vita dán kontextusba való átültetésében. A két legjelentősebb akció ebben a kontextusban Hans Egede dán-norvég misszionárius szobrához kapcsolódott, aki központi szerepet játszott Grönland gyarmatosításában. Az első akcióra Grönland fővárosában, Nuukban került sor, ahol névtelen aktivisták vörösre festették Egede toronymagas szobrát.

A szobor talapzatára aktivisták piros betűkkel azt írták, hogy "DECOLONIZE". A névtelen aktivisták angol nyelvű nyilatkozatot adtak ki, amelyben ez állt: "Itt az ideje, hogy abbahagyjuk a gyarmatosítók ünneplését, és elkezdjük visszavenni azt, ami jogosan a miénk. Itt az ideje, hogy dekolonizáljuk elménket és országunkat. Egyetlen gyarmatosító sem érdemli meg, hogy egy ilyen hegy tetején legyen. Meg kell tanulnunk az igazságot a történelmünkről" (Hansen 2020). Napokkal később egy másik Egede-szobrot, ezúttal Koppenhágában, vörösre festettek. Az Egede szobrainál végrehajtott közvetlen akciók vitához vezettek Dánia gyarmatosításban és rabszolga-kereskedelemben játszott szerepéről.

Az aktivisták erőfeszítései ellenére egy későbbi grönlandi népszavazás úgy döntött, hogy a szobornak a jelenlegi helyén, a fővárosban, Nuukban kell maradnia. Bár az aktivisták nagyon sikeresen hívták fel a figyelmet a grönlandi dán gyarmatosításra, fontos megjegyezni, hogy Dánia rabszolgasorba taszításban való részvétele és a Karib-térségben folytatott gyarmatosító törekvései ellenére a mozgalomnak nem sikerült számvetést kezdeményeznie a Karib-térségben élő afrikaiak dán gyarmatosításával kapcsolatban.

Nyilvános rezonancia

A fent említett ellenséges környezet, amely az elmúlt másfél évtizedben alakult ki Dániában, az a háttér, amely előtt a BLM mozgósítása zajlott. Amint azt alább látni fogjuk, annak ellenére, hogy néhány

nehéz harcokat vívott, különösen a Bwalya Sørensenről a médiában megjelent ellenséges és rasszista ábrázolások miatt, A BLM aktivistáinak sikerült a számvetés pillanatát megteremteniük Dániában, és olyan vitát indítottak el a rasszizmusról, valamint a gyarmatosítás és a rabszolgaság örökségéről, amelyet korábban elhallgattak.

A BLM-mel kapcsolatos médiavita tanulmányozásához szisztematikusan elemeztünk 121 újságcikket, amelyek a dániai mozgalmat és a rasszizmus kérdését tárgyalták május 26. és július 13. között két főáramú dán nemzeti újságban: a liberális *Informationen* (50 cikk) és a konzervatívabb *Jyllands-Posten* (71 cikk).

Az első fontos megállapítás a mozgalomról való tudósítás terjedelme egy olyan időszakban, amikor más témák, mint például a Corona-válság, versengtek a nyilvánosság figyelméért. Ezen túlmenően a mozgalom kivételesen sikeres volt abban, hogy tekintélyt szerezzen és hangot adjon magának a médiában. Korábbi tanulmányainkban azt találtuk, hogy a mozgalmi aktivisták nagyrészt elhallgatnak a médiavita során, különösen akkor, ha megbélyegzett csoportokhoz tartoznak (Milman 2014). Ezzel szemben a dániai BLM-ről szóló tudósításokban a cikkek közel egynegyedében (24%) szerepeltek közvetlen idézetek kisebbségi háttérrel rendelkező személyektől, és 13%-ában minden közvetlen idézet a BLM aktivistáitól származik. Bár ez utóbbi szám alacsonyabb a hatósági személyek rangjához képest (a cikkek 18%-ában rendőrök és politikusok idézetei szerepeltek), mégis jelentős médiajelenlétet jelent a mozgalom számára.

E teljesítmény ellenére a *Jyllands-Posten* tudósítása sok negatívumot tartalmazott. a mozgalom jellemzését, elsősorban azzal érvelve, hogy a mozgalom sérti a dán szólásszabadságot (14%), és hogy antirasszista érveik a fordított rasszizmus egy formáját jelentik (14%). Összességében a *Jyllands-Posten* cikkeinek 54%-a tartalmazott negatív ábrázolást a mozgalom stílusáról vagy érveiről (erőszakos, túl radikális, ingerült, a szólásszabadságot sértő, részt vevő, erőszakos, túlságosan radikális, ingerlékeny). fordított rasszizmusban, és hasonló). Az

Információban ez a kérdés sokkal kisebb jelentőséggel bírt, a tudósítások mindössze 12%-a ábrázolta negatívan a mozgalmat. Összességében az aktivisták és állításaik negatív bemutatása mindkét újságban a mintánkban szereplő összes cikk 36%-át tette ki.

alakjainak szobrai ellen irányuló akciók váltották ki.

Ha azonban figyelembe vesszük a médiavitát uraló kereteket, akkor a mozgalom egy másik jelentős eredményét is láthatjuk. A cikkek nagy többsége (59%) a dániai rasszizmussal foglalkozott, elismerte annak létezését, és a változás mellett érvelt. Ahogyan az várható volt, ez a keret jobban elterjedt az *Információban* (76%), mint a *Jyllandsban* (76%). *Posten* (46%). A rasszizmusnak a médiaszereplők által tárgyalt aspektusait figyelembe véve azt látjuk, hogy az *Információ* az összes elemzett cikk 40%-ában hangsúlyozta a strukturális rasszizmust. Az *Információ* megismételte és pozitívan visszhangozta az aktivisták keretét, amely hidat képez a PoC elleni rasszizmus és a bevándorlóellenes ellenérzések között, amelyek különösen a menekülteket és a muszlim migránsokat célozzák Dániában (22%). Ezzel szemben, *A Jyllands-Posten* a tudósítások 14%-ában foglalkozott a strukturális rasszizmussal, a menekültek és migránsok tapasztalatai pedig a *Jyllands-Posten* cikkeinek kevesebb mint 6%-ában jelentek meg.

A Dániában tapasztalható rasszizmust tagadó ellentétes keret az összes tudósítás alig több mint negyedében (26%) volt jelen, és ismét hasonlóan alakult: míg a *Jyllands-Posten* cikkeinek 35%-a azt a nézetet képviselte, hogy a rasszizmus nem komoly probléma Dániában, addig az *Information* cikkeinek csak 14%-a érvelt így. *A Jyllands-Postenben* a rasszizmus tagadásának egyik irányzata azt állította, hogy a rasszizmus alapvetően amerikai kérdés, és hogy a dán kisebbségeknek nincs miért panaszkodniuk az afroamerikaiakhoz képest (a cikkek 11%-a). Míg ennek az üzenetnek a *Jyllands-Posten* által történő felerősítése a mozgalom és állításainak lejárátását eredményezte, mégis visszhangozta a mozgalom vezetőinek érveit és érzéseit a mozgalom által kiadott interjúkban és anyagokban.

A mozgalom a közbeszéd alakításában sikeresen szerepelt a dániai gyarmatosítás örökségének témájában is. Bár egyes üzeneteken keresztül (amelyek előre láthatóan szerkesztőségi vonalak mentén oszlottak meg), az a tény, hogy a mozgalom rákényszerítette a gyarmatosítással való leszámolás, és sikerült az egyébként elhallgatott témát hirtelen jelenvalóvá tennie a médiavitákban figyelemre méltó. A cikkek több mint egyötöde (22%) foglalkozott Dánia gyarmatosító múltjával. A tudósítások számának növekedését a gyarmatosító múlt központi

A Dánia (elfeledett) gyarmatosító örökségéről szóló vitát mindkét elemzett újság egyformán tárgyalta; a vita feltételei azonban eltérőek voltak. A *Jyllands-Postenben* a gyarmatosítást tárgyaló cikkek negyven százaléka azzal érvelt, hogy az egykori gyarmati alattvalóknak hálásnak kellene lenniük a nyugati vagy dán gyarmatosításért (a *Jyllands-Posten* összes cikkének 8%-a). Az *Információban* megjelent cikkek egyike sem érvelt ilyen módon. A gyarmatosításnak a hírmédiában való kettéosztott tárgyalása ellenére mégis, mi azt állítják, hogy egy olyan társadalmi kontextusban, ahol a gyarmatosítás kísértete nagyrészt hiányzik a közbeszédből, az a tény, hogy a gyarmatosítás, a rabszolgaság és ezek mai örökségei ilyen figyelmet kaptak, a mozgalom jelentős eredménye a közbeszéd és a tudatosság alakításában.

Következtetés

A mozgalomnak hangot adó és annak üzenetét közvetítő újságcikkek ellenére néhány kiadványban félreérthetetlenül negatív hangnemet is találtunk. Gyakran Bwalya Sørensen volt az, akit sok támadás ért, mivel ő vált a mozgalom és követeléseinek szimbólumává. Egyes médiumok rasszista sztereotípiákat és aljas kifejezéseket használtak. Sørensenrel való bánásmódjukban. Mindez 2021 januárjában csúcsondott ki, amikor a *Jyllands-Posten* közölt - majd később visszavonta - egy karikatúrát, amelyet széles körben rasszistaként ítélték el. Az a tény, hogy egy ilyen aljas karikatúra megjelentetése sajnálatos, de az a tény, hogy az összes antirasszista szervezet összefogott Sørensen körül, és sikerült nyomást gyakorolni a *Jyllands-Postenra*, hogy távolítsa el a képet a kiadványából.

figyelemre méltó. Ami a politikai változásokat illeti, a dán politikusok részéről volt néhány szolidaritási nyilatkozat, de nem voltak elkötelezettek. Ráadásul, bár a mozgalom lobbizott egy diszkriminációellenes terv elfogadásáért a 2021-es költségvetés részeként, és a rasszizmusellenes szervezetek nagy koalíciójának összehangolt erőfeszítései ellenére a kormány elutasította. Ennek ellenére a mozgalom továbbra is együtt dolgozik azon, hogy a tervezetet a parlamentben elfogadtassák.

Grönlandon a Hans Egede emlékműve elleni tiltakozás némi változást eredményezett. Bár a város lakói 2020-ban megszavazták, hogy a szobrot hagyják meg. a helyén, a város úgy döntött, hogy lemondja az Egede Grönlandra érkezésének 300. évfordulója alkalmából 2021-ben tartandó ünnepséget. Charlotte Ludvigsen polgármester a nyári eseményekre hivatkozva döntött a lemondás mellett. ünnepségeket, és ehelyett a város alapításának megünneplésére fordítsa a rendelkezésre álló költségvetést.

Még nem tudni, hogy a 2020 nyarán a BLM mozgósításának milyen hosszú távú hatása lesz a dániai kulturális, társadalmi és politikai változásokra, valamint az antirasszista mozgalom szerkezetére és erejére. Az azonban már most biztosra vehető, hogy ez a mozgalom számára kritikus pillanat volt a stratégia kialakítása, az üzenetek megfogalmazása, az új tagok és támogatók toborzása, a szövetségek kiépítése és a nyilvános diskurzus alakítása szempontjából. A dániai rasszizmus elleni küzdelemben még sok a tennivaló, de a mozgalom eddigi eredményei nem kis teljesítménynek számítanak.

6. "Ne hívj engem M-szónak": BLM Lengyelországban¹³

A lengyel BLM mozgósítása érdekes kölcsönhatást mutat a nemzetközi diffúzió és a helyi politikai és diszkurzív lehetőségek között. A politikai vitákat 2020 tavaszán és nyarán az LMBTIQ+ jogokkal kapcsolatos heves politikai konfliktus uralta, amely beárnyékolta a BLM-mozgalmakra irányuló közfigyelmet az országban. Ennek ellenére tizenegy városban 17 BLM-tüntetésre került sor, amelyeket az aktivisták új generációja szervezett. Bár a tiltakozások száma általában alacsonyabb, mint a többi vizsgált országban, a helyi társadalmi és politikai kontextust tekintve még mindig jelentős és váratlan.

"Tudom, hogy Wrocławban, azt hiszem, 2017-ben vagy 18-ban volt egy egyiptomi tulajdonú pizzéria, ahol

A tiltakozások viszonylag kis számának több oka is van. Először is, Lengyelországnak sem tengerentúli gyarmatai nincsenek, sem számarányát tekintve jelentős fekete közösség. A 2011-ben az afrikai származásúak számát Lengyelországban 2500-ra becsülték (Kubicki 2011). Bár a szám az elmúlt évtizedben biztosan nőtt, nem számítunk arra, hogy sokkal magasabb lesz. Következésképpen a feketeellenes rasszizmus témája ritkán kerül megvitatásra a szélesebb nyilvánosság előtt. Ez persze nem jelenti azt, hogy Lengyelországban nem figyelhető meg rasszizmus. Éppen ellenkezőleg, a rasszista és migránsellenes attitűdök széles körben elterjedtek, és az előítéletek szítása termékeny talajra hullhat. De például az antiszemitizmus összehasonlíthatatlanul jelentősebb szerepet játszik a közbeszédben, mint a feketeellenes rasszizmus (Pankowski 2018). Ugyanez igaz a muszlimellenes rasszizmusra is. Például a 2015-ös úgynevezett menekültválság idején, és annak ellenére, hogy a menekültek nem kértek menedéket Lengyelországban, a jobboldali politikusok táplálták a muszlimellenes rasszizmust, ami néhány erőszakos incidenshez vezetett (Pędziwiatr 2017).

Az egyik interjúalany még ezt a menekültellenes légkört is a lengyelországi latin-amerikai jelentős mozgósításának elmaradásának okaként jelölte meg. Egy Lengyelországban élő amerikai nő, aki BLM-rendezvények sorozatát szervezte Lengyelországban, kijelentette:

*valaki Molotov-koktélt dobott be az ablakon. ...
[T]itt van egy nagyon nagy oka annak, hogy
Lengyelországban nincs semmiféle POC vagy
migráns szervezet, mert a jobboldal
vad, és ami még aggasztóbb, hogy a jobboldal a
kormány támogatását élvezzi" (P6).*

Miközben a jobboldali, nacionalista légkör akadályozta a PoC nyilvános aktivitását, az antifasiszták és más progresszív szövetséges csoportok, amelyek a két világháború közötti időszak óta ellenzik a lengyel rasszizmust, szintén csak alig vették fel a BLM-keretet. Egyetlen kivétel van: A harmadik varsói BLM-rendezvény szervezői antirasszista szervezők voltak, és nyilatkozataikban hivatkoztak az antirasszista hagyományokra.

A lengyelországi tiltakozó rendezvények viszonylag alacsony számának másik oka a választási ciklushoz kapcsolódik. A lengyel elnökválasztást a járvány miatt május 10-ről 2020. június 28-ra halasztották. Ennek megfelelően a lengyel BLM-tüntetések a választási kampányidőszak alatt zajlottak, és beárnyékozták azt, amely - a kisebbségi jogokkal és azok diszkriminációjával összefüggésben - elsősorban a

következőkre összpontosított az LMBTIQ+ közösségről. Valóban, a hivatalban lévő és a *Jog és Igazságosság* párt jelöltje (Prawo Sprawiedliwość), Andrzej Duda az "LMBT-ideológia" ellenességét helyezte kampánya középpontjába. 2020 júniusában például rendszeresen azt állította a kampánygyűléseken, hogy az "LMBT-ideológia" nagyobb veszélyt jelent Lengyelországra, mint a kommunizmus a múltban, vagy hogy "az LMBT nem emberek, hanem ideológia" (Applebaum 2020). Ezt a "kultúrharcot" az ultrakonzervatív kormánytábor és a szimpatizáns média 2019 óta fokozta, és 2020 júniusának végén érte el a tetőpontját, amikor egyes LMBTIQ+ aktivisták illegális közvetlen akciótaktikát alkalmaztak a homofób propaganda felerősödése ellen a köztereken. LMBTIQ+-ellenes jelszavakkal borított és hangszórókon keresztül homofób üzeneteket terjesztő teherautókat állítottak meg és rongáltak meg, vagy (vallási) szobrokat drapáltak szivárványos zászlókkal. A média széleskörűen beszámolt a szexuális és a nemi identitás körüli konfliktusok eszkalálódásáról.

¹³ Szerzők: Plucienniczak.

személyazonosság. Amikor augusztus elején az ilyen akciókban részt vevő egyik LMBTIQ+ aktivistát le akarták tartóztatni, több száz tüntető próbálta ezt polgári engedetlenséggel meghiúsítani. Ezt a tiltakozást és az azt követő szolidaritási tüntetéseket a lengyel rendőrség súlyos elnyomással fogadta. A békés és védtelen LMBTIQ+ aktivistákkal szembeni fizikai erőszakot bemutató videofelvételek nyilvános vitát indítottak el (Douglas 2020). A 2020 nyarán Lengyelországban a rendőri erőszak elleni tiltakozások tehát nem a rasszizmust, hanem a homofóbia kontextusát célozták meg.

A tiltakozási hullám

Mind a 17 lengyelországi BLM-tüntetés május 31. és június 10. között zajlott, és többnyire nagyvárosokban: Varsóban, Wrocławban, Krakkóban és Poznańban egynél több eseményt tartottak; a kis- és középvárosokban csak Zielona Górában és Grudziądźban jegyezték fel tüntetéseket. A városközpontokban az utcai felvonulások voltak a domináns akcióformák. Két esetben az eseményekhez egy-egy hazugság-performansz is tartozott, amely George Floyd halálát játszotta el. Különböző eseményekre az amerikai nagykövetség vagy konzulátus közelében került sor. A tüntetők fekete ruhát viseltek, gyertyákat gyújtottak, és transzparensüket az épület előtt hagyták. A résztvevők száma jelentősen változott: a Grudziądźban tartott néhány tucatnyi résztvevőből álló kis összejövetelektől a katowicei 100 körüli létszámon át a varsói 2000-ig és a poznańi 3000-ig (ez utóbbi becslés a szervezőktől származik). Figyelemre méltó, hogy a legutóbb említett legnagyobb eseményt egy olyan baráti társaság szervezte, amelynek nem volt tapasztalata az aktivizmusban. A tüntetés szervezői nem számoltak be a rendőrség nyílt ellenségeskedéséről és a COVID-19 korlátozásokkal kapcsolatos komolyabb problémákról. Sőt, a szervezők elégedettek voltak az együttműködéssel, sőt dicsérték a rendőrség munkáját:

"Több rendőrautó volt, nagyon erősen felfegyverzett rendőri erők, de minden nagyon békés volt, hiszen azért voltak ott, hogy megvédjenek minket. Mert mint tudjuk, Lengyelország e tekintetben nagyon megosztott, és ők értünk

voltak ott, nem azért, hogy zavarjanak minket" (P3).

A libertárius és szélsőjobboldali csoportok kisebb ellentüntetéseket szerveztek "All Lives Matter" transzparenszekkel, de nem volt semmilyen interakció (például egymásra kiabálás) vagy konfliktus. Alkalmanként a nem szervezett járókelők reagáltak, néha egy

vulgáris módon, a tüntetőknek. Poznańban például egy személy a tüntetésen kiabált, de gyorsan elhallgattak. A közösségi médiában azonban komoly ellenségeskedések fogalmazódtak meg, ahol az emberek bírálták a szervezőket, amiért problémákat hoztak a USA Lengyelországba, és baloldali ideológiák terjesztésével vádolta őket.

Szervezeti struktúra és stratégiák

Lengyelországban a BLM-rendezvényeket decentralizáltan, országos koordináció nélkül szervezték.

az eseményekről. Bár a baloldali *Razem* párt két tüntetés társszervezője volt (Szczecinben és a varsói tiltakozó koalíció tagjaként), a párt egyáltalán nem koordinálta ezeket az eseményeket. Még helyi szinten is marginális volt az események koordinálása, amint azt a varsói példa is mutatja: Annak ellenére, hogy mindössze két nap telt el a második és a harmadik varsói rendezvényen a szervezők csak egyszer szólaltak fel, anélkül, hogy a közös fellépésről beszéltek volna.

Sőt, egyes szervezők nyíltan bevallották, hogy nem sokat tudnak a más lengyel városokban zajló BLM-tüntetéséről:

"Csak a varsói tüntetésről tudok beszélni, ami korábban történt, és a miénkről. Nem tudom, hogy tudnék-e még valamit hozzátenni" (P2).

A jelentős széttagoaltság és decentralizáció mellett a legtöbb tiltakozást egyének szervezték, és nem támaszkodtak szervezeti struktúrákra. Az a néhány szervezet, amelyik részt vett, nem foglalkozott a rasszizmus kérdésével azelőtt, hogy a BLM-ben való részvételük. Csak két szervezőnek volt múltja rasszista és antifasiszta aktivizmusban: (1) a *Przychodnia Squat* május 31-én, és (2) egy rasszizmusellenes koalíció június 6-án, mindkettő Varsóban. Ez utóbbi, a *Varsói Szövetség a Rasszizmus Ellen* koalíció az egyetlen igazán tapasztalt társadalmi mozgalmi szervezet, amelynek története öt évnyi antifasiszta tüntetés és kampányolás. A koalíció különböző varsói baloldali csoportokat (feministákat, anarchistákat, szocialistákat, szakszervezeteket stb.) köt össze.

Az első alkalommal szervezők, túlnyomórészt fiatal, középosztálybeli nők, akik társadalmi kapcsolatokkal vagy affinitással rendelkeznek a USA, voltak felelősek a legtöbb eseményért. Szczecinben, bár a *Razem* helyi szervezete hivatalosan is megszervezte a rendezvényt, a szervezők

a motiváció az Egyesült Államokhoz fűződő családi kapcsolatok és az ottani élet élménye, valamint a migráció volt.

életrajz, illetve. Varsóban egy lengyel-amerikai aktivista szervezte az egyik tüntetést, míg más városokban a szervezők barátai faji vagy etnikai kisebbségekhez tartoztak. Míg a tüntetésszervezők többnyire újak voltak az antirasszizmus és a tüntetésszervezés területén is, az első alkalommal megkérdezett szervezők megemlítették korábbi részvételüket a lengyelországi Női sztrájkokban vagy a klímamenetekben.

Bár a politikai pártok vezetői nem vettek részt a tüntetések szervezésében, néhány parlamenti képviselő részt vett, esetenként szónokként is, különösen a baloldali-liberális *Wiosna* (Tavaszi) részéről Poznańban Katarzyna Ueberhan, Szczecinben Katarzyna Kotula, Zielona Góra-ban pedig Anita Kucharska-Dziedzic. Franciszek Sterczewski, a liberális-jobboldali Platforma Obywatelska (Polgári Platform) független képviselője is részt vett és beszédet mondott Poznańban.

Állítások és keretezés

A tüntetések fő kerete a "Black Lives Matter" volt, amelyet a megkérdezettek szerint elsősorban az amerikai mozgalommal való szolidaritás jelzésére használtak. A felszólalók és a résztvevők az amerikai tiltakozásokból importált jelszavakat használtak, mint például a "No Justice No Peace", "Nem kapok levegőt", "A csend erőszak" és "Protest Black Lives". Ezeket általában angolul írták és kiabálták, nem lengyelül. Így egyes szervezők hangsúlyozták az USA-hoz fűződő személyes kapcsolataikat (családi kapcsolatok, saját tapasztalat az USA-ban élésről stb:)

"Az a fontos dolog, ami arra ösztönzött, hogy ezt megszervezzem, hogy 2015 óta az életem nagyon kötődik az Egyesült Államokhoz, mert a szüleim ott dolgoznak" (P4).

Mások úgy érezték, hogy kötelességük segíteni a fiatalokukat, vagy képviselni az ügyeiket, mivel hallottak a helyzetükről:

"... egy barátom azt írta nekem, hogy megdöbbenett, ami [az Egyesült Államokban]

történik ... Azt mondta, hogy valamit tenni kell, egy nagy tiltakozást, hogy az emberek tudják, mi történik. Wrocław Európa Kulturális Fővárosa, és tennünk kell valamit...". (P2).

Az Egyesült Államokra való összpontosítás ellenére a tüntetők megpróbálták összekapcsolni az amerikai rasszizmust a lengyelországi rasszizmussal és diszkriminációval. Az egyik szervező a barátja tapasztalataira mutatott rá:

"Ő egy faji kisebbséghez tartozó személy, sok mindent keresztül emiatt, az iskolában, ahová mindketten jártunk, és otthon is" (P3).

A második fontos kapcsolódási pont a helyi ügyekhez a rendőri brutalitás volt. Itt két széles körben megvitatott esetet említettek rendszeresen. Az első példa nincs kapcsolat a rasszizmussal: 2016-ban a wrocławai rendőrség megkínozta és meggyilkolta Igor Stachowiakot, egy fiatal embert, akit drogdílernek néztek. Az esetet tüntetések, sőt zavargások követték. A második eset a fekete bőrű utcai árus, Maxwell Itoya 2010-es varsói lelövésére utalt. A gyilkosság a rendőrségen belüli faji előítéletesség példája volt:

"Maga a Maxwell Itoya gyilkossági ügy is ezt [a rasszizmust] mutatta. Kétlem, hogy ha egy lengyel zokniárusról lett volna szó, egy rendőr löfegyvert használt volna egy illegálisan ruhát áruló ember ellen" (P2).

Mindkét esetet érvként használták fel annak hangsúlyozására, hogy a feketeellenes rasszizmus és a rendőri brutalitás nem ismeretlen a lengyelek számára. Ugyanakkor a szervezők tudatában voltak annak, hogy a rasszizmus kérdése Lengyelországban a nyilvános vitákban háttérbe szorul, főként a faji kisebbségek és a latin-amerikaiak alacsony nyilvános láthatósága miatt:

"Tehát véleményem szerint először is a társadalmunk nagyon homogén. A feketék aránya tényleg nagyon kicsi. Sokan negatívan álltak a tiltakozásunkhoz, mert még soha nem voltak rasszizmus áldozatai voltak, vagy maguk is tanúi voltak a rasszizmusnak" (P1).

A BLM-tüntetés másik lokalizált kerete a lengyel nyelvben a feketékre használt hagyományos szó használatának kérdése volt. A "Murzyn" a gyarmatosítással kapcsolatos negatív faji konnotációk. Ennek megfelelően a nyomtatott és a közösségi média figyelmét egy házilag készített transzparens keltette fel, amelyen a "Ne hívj Murzynnak" (eredeti írásmód) felirat szerepelt. A szlogen a hagyományos, rasszista óvodai rímeket és a

általános iskolai olvasmányok, amelyeket Lengyelországban néha még mindig használnak. Ahogy egy aktivista mondta:

"Az emberek ezt egyáltalán nem értik. Számukra ez egy gyerekkori rím, valami kellemes, vicces dolog, és nem értik, hogy ez negatívan befolyásolhatja a lengyelországi feketék megítélését" (P4).

A lengyelországi BLM-tüntetések során használt kereteknek voltak kifejezett diagnosztikai ("a rasszizmus öl") és motivációs (globális szolidaritás) elemei, de a nem körülírható igazságszolgáltatásra való felhíváson kívül nem volt prognosztikai feladatuk. Nem voltak például a lengyelországi rendőrségre vonatkozó szabályozás módosítására irányuló javaslatok. A rasszizmus más formáira, például a muszlimellenes rasszizmusra való utalások nagyrészt hiányoztak. Ez meglepő volt, mivel a 2015-ös úgynevezett európai menekültválság volt az utolsó nagyobb vita a rasszizmusról és az idegengyűlöletről Lengyelországban. Nem esett szó az Ukrajnából érkező nagyszámú migránsokkal való bánásmódról sem, akik gyakran bizonytalan körülmények között élnek és dolgoznak (Filipek & Polkowska 2020). Mindezek fényében a 2020. júniusi lengyelországi tüntetések inkább az amerikai eseményekkel kapcsolatos düh és szolidaritás spontán és transznacionálisan orientált megnyilvánulásaként, mintsem egy szervezett rasszizmusellenes kampány részeként bontakoztak ki. A "Ne hívj Murzynnak!" szlogen kivétel volt, mivel az iskolai tantervek megváltoztatására utalt az országban. Lengyelország. Ez lehet az egyik oka annak, hogy a nyilvános viták középpontjában a nemzeti referenciának ez a szempontja állt: Valójában a lengyel BLM sajtóvisszhangjának leghosszabb cikkét ennek szentelték.

Nyilvános rezonancia

A lengyel BLM-tüntetések alig keltettek médiaérdeklődést. Ezért, míg az Egyesült Államokban rendszeresen beszámoltak a BLM-tüntetésekről, Lengyelország két vezető napilapja bizonyítja, hogy a lengyel BLM-tüntetések milyen kis mértékben érzékelték. Az első számú véleményformáló médiumnak

számító konzervatív *Rzeczpospolita* mintegy 65 cikket közölt a BLM-ről Lengyelországon kívül, és mindössze két cikket a lengyelországi tüntetésekről. Az utcai tüntetésekről nem számolt be, csak a Kościuszko-emlékműre június 3-án és 7-én fújt graffitikről. A liberális *Gazeta Wyborcza* varsói helyi melléklete, Lengyelország legszélesebb körben terjesztett lapja

napilap (a bulvárlap *Fakt* után) háromszor is írt erről az esetről.

A két újság tudósításában használt szóhasználat azt mutatja, hogy a nemzeti hős elleni "támadás" kevés jóindulatot váltott ki. Egy apró és könnyen eltávolítható "Black Lives Matter" graffiti feliratot "rongálásnak" vagy "vandalizmusnak" bélyegeztek.

Ahogy a

ennek eredményeként a rendőrség intenzív nyomozás után 2020 június végén letartóztatott egy 22 éves gyanúsítottat, aki akár öt év börtönbüntetésre is számíthat egy műemlék megrongálásáért.

A *Gazeta Wyborcza* egyetlen cikke volt kiegyensúlyozottabb, és megpróbálta megvitatni az emlékmű körüli eseményeket. Június 4-én reprodukálta a baloldali politikusok kritikáját, akik rámutattak, hogy helytelen "vandalizmusról" beszélni. Kościuszko nem csak a függetlenség harcosa volt (Lengyelországban és az Egyesült Államokban),

hanem a rabszolgaság eltörlése mellett állt ki. Ezért a *Krytyka Polityczna* című baloldali folyóirat felvetette az ötletet, hogy az emlékművet egy megfelelő felirattal kellene ellátni.

Végül is, érvel a *Krytyka Polityczna*, ha Kościuszko még élne, támogatta volna a BLM eszméit. A liberális *Gazeta Wyborcza* honlapjának közvélemény-kutatása azt mutatja, hogy mennyire népszerűtlenek az ilyen elképzelések, hiszen 90 százalékuk elutasította a javaslatot.

A lengyel BLM tüntetésekről, amelyek utcai demonstrációk formájában zajlottak, tizenegy cikk jelent meg a *Gazeta Wyborcza* helyi rovatában és egy az újság általános rovatában. Ezzel szemben a BLM mozgalomra nemzetközi kontextusban több mint 220 bejegyzésben hivatkoztak. Feltűnő, hogy a lengyel BLM-tüntetésekre összpontosító cikkek mindig rövidek; néha csak fényképeket közölnek a tüntetésekről néhány kommentáló mondattal. Ráadásul a cikkeket gyakran előre megírták, a közelgő tiltakozó rendezvények Facebook-oldalai. Mindazonáltal a tiltakozás leírásának néhány ismétlődő mintája feltűnő.

Először is, rámutattak arra, hogy a tüntetők betartották a higiéniai szabályokat, annak ellenére, hogy a tüntetések akkoriban tiltva voltak. Továbbá a tüntetésekről azt mondták, hogy békésen és "civilizáltan" zajlottak; például a résztvevők a közlekedési lámpáknál vártak és nem zavarta a forgalmat. A tudósítás szerint,

a rendőrség is megismételte, hogy nem történt semmilyen incidens. Ezek a pontok nyilvánvalóan azt a vádat hivatottak ellensúlyozni, hogy a BLM erőszakos; nem szabad elfelejteni, hogy mintánkban csak a baloldali-liberális *Gazeta Wyborcza* számolt be a tüntetésekről, ami magyarázat lehet a pozitív tudósításokra. Ezzel szemben a lengyelországi közszolgálati és jobboldali média elsősorban az amerikai BLM-tüntetések során elkövetett erőszakról és fosztogatásról számolt be.

Továbbá a mintánkban az volt az uralkodó felfogás, hogy a tiltakozások az eseményekre összpontosítottak a

Ezt tükrözte az angol nyelvű plakátok dominanciája, amelyekre hivatkoztak (amint azt a megfelelő fotók is bizonyítják). A tudósításban idézett résztvevők és szervezők szerint a tüntetések az Egyesült Államokban zajló BLM-tüntetésekkel való szolidaritás jegyében zajlottak.

Lengyelországban élő amerikai állampolgárokat, akiket az események során interjú készítettek.

A jelentések a tüntetések helyi kontextusára is utaltak. Amikor azonban a rasszizmus kérdéséről volt szó, ez általában nagyon homályos maradt. A tüntetőket idézték, akik szerint a rasszizmus nem csak az Egyesült Államok problémája, hanem világszerte, így Lengyelországban is találkozhatunk vele. A személyes tapasztalatokra és különösen a fekete ismerősök vagy barátok tapasztalataira való hivatkozás.

csak ritkán került sor. Ehelyett a jelentések a BLM tüntetéseit a lengyelországi rendőri erőszakkal hozták összefüggésbe. Megemlítették azt a két példát, amelyet az interjúk során is felhoztak (nevezetesen Igor Stachowiak és Maxwell Itoya).

Végül a liberális média hangsúlyozta, hogy a tüntetéseket főként fiatalok (diákok és egyetemisták) szervezték és vettek részt rajtuk. Ez is annak a meggyőződésnek a kifejezése volt, hogy a progresszív civil társadalmi erők elsősorban a lengyelek fiatal, serdülő generációjában találhatók meg. Ez a

a lengyel BLM után kiadott egyetlen kommentár érve is.

tüntetések, amelyek azt állították, hogy a lengyel demokrácia arca fiatal és nőies.

Következtetés

Az amerikai BLM-tüntetések alig találtak visszhangra a lengyel tiltakozási arénában, és többnyire decentralizált alapon szerveződtek olyan személyek által, akiknek nem volt korábbi tapasztalatuk a tiltakozásszervezésben vagy a rasszizmus elleni küzdelemben. Ennek megfelelően a média is csak korlátozottan tudósított. Mindazonáltal a tüntetések elindították a feketeellenes rasszizmusról szóló vitát Lengyelországban. Ahogy az egyik szervező megjegyezte:

"[A tüntetések] tudatosabbá tették az embereket. Az iskolák nem tanítják meg nekünk, hogy valami rossz, ezért a tüntetések, az emberek tömegei az utcán jelzik, hogy valamilyen érdemes megfontolni, és arra készítetnek, hogy megvizsgáljuk a tetteinket" (P3).

A civil társadalomra gyakorolt hatások és a szélesebb nyilvánosságban tapasztalt némi visszhang ellenére a tiltakozások nem értek el tömegeket. Ez csak részben magyarázható a lengyel demográfiai viszonyokkal, a faji vagy etnikai kisebbségek kis létszámú népességével és a kialakult antirasszista mozgalom hiányával. Ehelyett azt állítjuk, hogy a lengyelországi BLM-kampány viszonylagos gyengesége inkább a párhuzamos társadalmi konfliktusokkal és az aktivistákkal magyarázható.

küzdelmek, amelyek beárnyékolják a BLM mozgalom fő követeléseit (a diszkrimináció és a rendőri erőszak elleni küzdelem). A nyár folyamán 2020,

a lengyel LGBTIQ+ közösségnek széles körű diszkriminációval és kemény rendőri intézkedésekkel kellett szembenéznie.

intézkedések. Ez 2020 ősze óta a lengyelországi feminista tüntetésekre is igaz. ¹⁴ Következésképpen a progresszív civil társadalmi erők a kormány illiberális és diszkriminatív politikája elleni küzdelemmel voltak elfoglalva. Ebben a feszült helyzetben a BLM-kampány fenntartásához szükséges erőforrások korlátozottak voltak, ezért a mozgósítási kapacitás gyenge maradt. Hogy az új aktivisták milyen mértékben tudnak további

lendületet adni a lengyel antirasszista mozgalomnak, azt még nem tudjuk.

14 A tüntetőkkel szembeni rendőri erőszak témája a lengyelországi feminista tüntetések legutóbbi - és eddig legnagyobb - hulláma során vált a közbeszéd egyik fő témájává, miután a rendőrségnek parancsot adtak a tüntetőkkel szembeni kemény fellépésre (The Independent 2020; Bujara 2021).

7. Az antirasszista tiltakozás mintái Európában: Következtetések

Ebben a következtetésben összehasonlító áttekintést nyújtunk az egyes esetek hasonlóságairól és különbségeiről. Projektünk során világossá vált, hogy nem érthetjük meg a BLM-tüntetés elterjedésének és helyi átvételének mintáit anélkül, hogy figyelembe vennénk az antirasszista mozgósítások és progresszív mozgalmak történetét, a rasszizmusról és a migrációról szóló, már létező vitákat, valamint az országok gyarmati múltját és annak nyilvános emlékezetét. A rasszista támadások és erőszak mintái az adott társadalmakban szintén visszatérő hivatkozási pontként szolgálnak. Ezek mind olyan tényezők, amelyek a tiltakozás hatókörét, kereteit és visszhangját alakítják. Összehasonlító áttekintésünk véget ér a mozgósítás következményeinek néhány megfigyelésével, miközben teljes mértékben tisztában van azzal, hogy a tiltakozási ciklusok eredményeit köztudottan nehéz mérni. Ez azonban elég teret hagy a BLM-mobilizációval kapcsolatos jövőbeli kutatásoknak is.

LMBTIQ+ jogokkal való foglalatosságában keresendő 2020 nyarán.

Az Egyesült Államokból kiinduló BLM-tüntetések gyorsan elterjedtek a világban, és több száz tüntetést tartottak Európában. A taktikák, a keretek és a szimbólumok nemzeteken átívelő módon terjedtek el, majd a különböző országok sajátos társadalmi és kulturális kontextusaiba, a rasszizmus elleni küzdelem örökségével együtt. Olaszország esetében, Dániában és Németországban, adataink a tüntetések széles földrajzi hatókörét mutatják (lásd az 1-4. ábrát alább)¹⁵, amelyek kiterjedtek a nagyvárosokra és a kisvárosokra egyaránt, és több ezer résztvevőt vonzottak, akik közül sokan először vettek részt a megmozdulásokon. Ezekben az országokban a média széles körben foglalkozott a tüntetésekkel, és az aktivistáknak, különösen a fekete aktivistáknak, a faji, etnikai és/vagy vallási kisebbségeknek szokatlan platformot biztosított sérelmük és követeléseik kifejezésére. A mintánkban a széles körű elérés alól az egyik kivétel Lengyelország, ahol csak néhány tüntetés volt a legnagyobb városokban, és a téma kevés médiavisszhangot kapott. A lengyel kivétel magyarázatának egy része a kisebb fekete és PoC közösségekben, valamint a lengyel baloldal

A keretezést tekintve egyrészt az összes vizsgált országban egyértelmű utalást láttunk az amerikai kontextusra. Az angol nyelvű szlogenek gyakori használata, köztük a "Nem kapok levegőt" és a "Black Lives Matter", a "csendes tüntetések", amelyek Floyd agóniájának időtartamára utaltak, és a gyakori

az amerikai nagykövetségek előtti tüntetések, csak néhány példa. Másrészt a keret áthidalásának különböző fokozatait is megfigyeltük, amelyek alkalmazkodtak

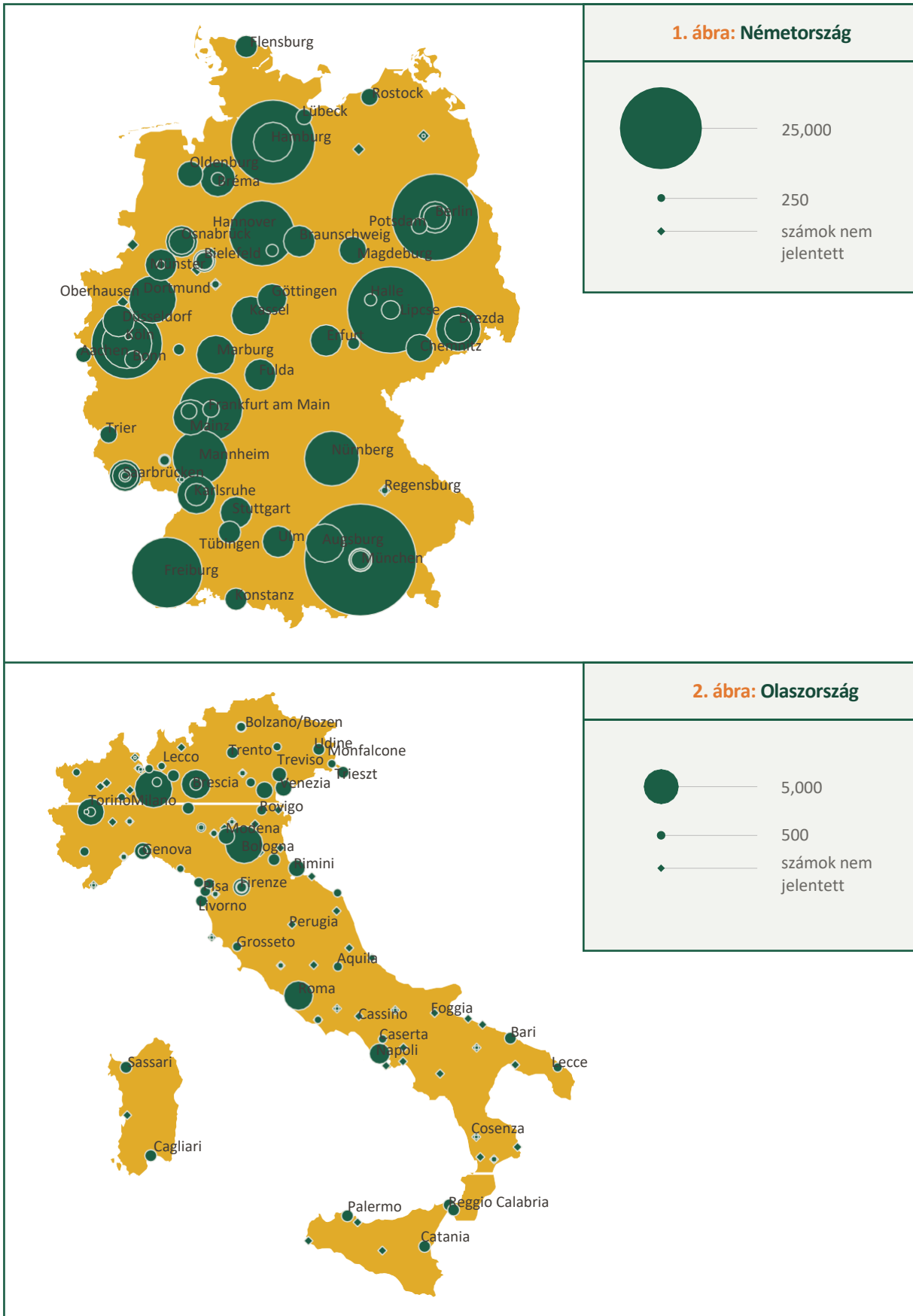
antirasszista üzeneteket a helyi kontextushoz. Az aktivisták Olaszországban és Dániában is kapcsolatot teremtettek a menekültek és migránsok sorsával. A lengyel és a német tüntetések a (rasszista) rendőri brutalitás helyi eseteire utaltak, Dániában pedig a BLM-tüntetések a rendőrségen belüli strukturális rasszizmushoz kapcsolódtak (bár nem a rendőri brutalitáshoz). A német és az olasz tiltakozások a saját társadalmukban tapasztalható strukturális rasszizmust hangsúlyozták, míg a dán tiltakozásokban és a médiamegjelenésekben inkább az egyéni rasszizmus került a középpontba. Feltételezzük, hogy a mozgalom azon képessége, hogy a rasszizmus kidolgozott és strukturális

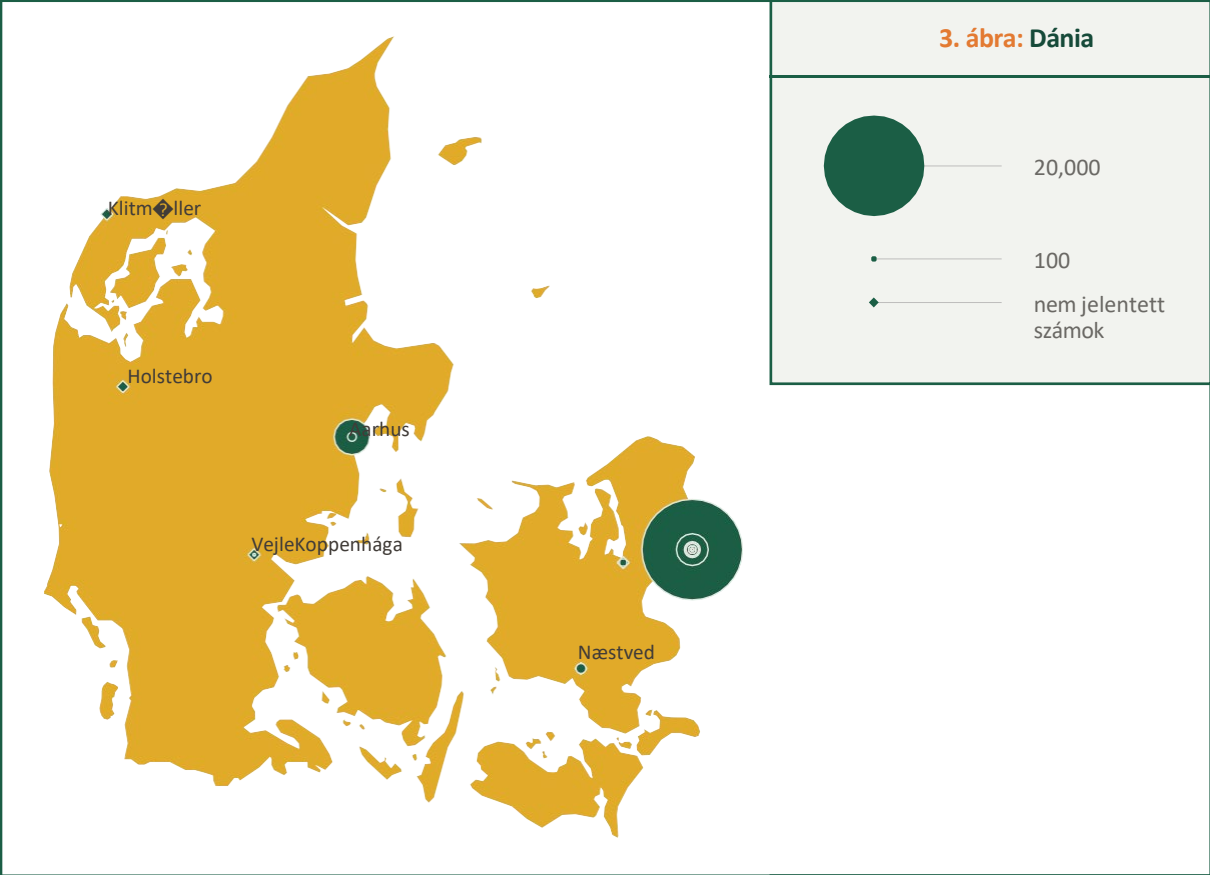
kritikáját artikulálja, a mozgalom érettségének - mind a szervezeti erő, mind az időbeli fennállása tekintetében -, valamint a nyilvánosságnak az ilyen állítások befogadására való nyitottságának a terméke. A rasszizmusra vonatkozó állításokra való fogékonyságot befolyásoló tényezők közé tartozik a társadalom nemzetről alkotott elképzelése és a gyarmati örökség. Míg Lengyelországnak nincs tengerentúli gyarmatosítási múltja, a másik három országnak volt gyarmatosítása, és mindháromban a kérdést a tiltakozások felkarolták.

A társadalmi mozgalmakkal kapcsolatos egyik kulcskérdés a tiltakozási hullám következményeivel és eredményeivel foglalkozik. A következmények sokrétűek lehetnek, különböző formákban és dimenziókban nyilvánulhatnak meg, és gyakran inkább hosszú távúak és közvetett jellegűek. Ráadásul a mozgalmon belüli és kívüli folyamatos értelmezési harcok részét képezik. A következőkben összefoglaljuk kísérleti tanulmányunk néhány megfigyelését, amelyek a BLM és a tágabb értelemben vett antirasszista mozgósítás jövőbeli kutatásai számára is utat nyitnak.

15 Köszönjük Joscha Kükenshöner támogatását.

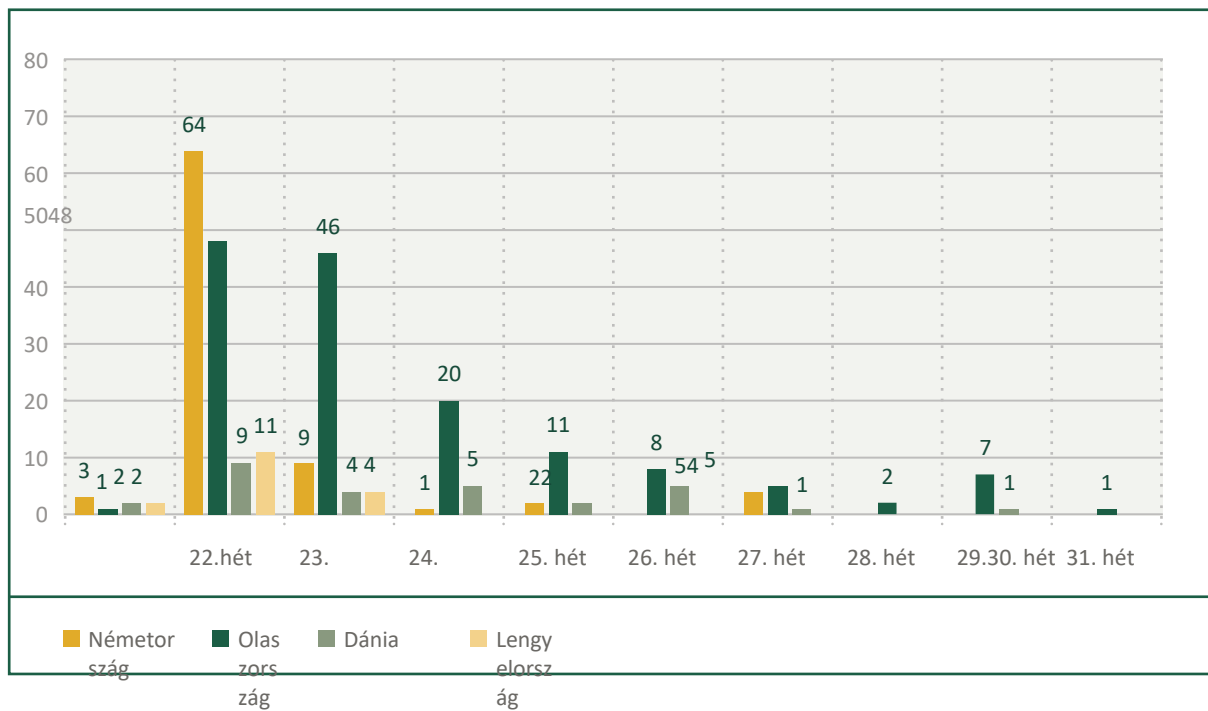
1-4. ábra: A BLM-tüntetések földrajzi kiterjedése és a résztvevők száma Németországban, Olaszországban, Dániában és Lengyelországban

Az 5. ábra a Floyd halálát követő hetekben zajló tiltakozó akciók alakulását mutatja. Az 1. táblázatban összehasonlítjuk a hatóköröket a tiltakozó események teljes száma és a résztvevők száma szempontjából.

5. ábra: A BLM-tüntetések száma Németországban, Olaszországban, Dániában és Lengyelországban

©
D
eZ
I
M

1. táblázat: A BLM-tiltakozások és a tiltakozásban résztvevők száma Németországban, Olaszországban, Dániában és Lengyelországban

	Németország	Olaszország	Dánia	Lengyelország
Tiltakozó események száma	83	149	29	17
A résztvevők száma összességében	198,750	43,910	27,397	7,100
A résztvevők átlagos száma az eseményen*	2,839	578	1522	789
Tüntetések 100 000 lakosra vetítve	239	73	471	18

* Csak a bejelentett résztvevői létszámmal rendelkező tiltakozó eseményekre vonatkozóan számították ki.

A gyarmati múlt tudatosítása: A gyarmati múlt és az arra való emlékezés politikája kulcsfontosságú kérdés volt a tiltakozók számára. Itt megfigyelhetjük a tiltakozások közvetlen hatásait a téma tudatosításában, ami több esetben a sértő utca- és terméknevek megváltoztatásához vezetett. Olaszországban például az alig vitatott gyarmati múltat tematizálták a tiltakozások során, amelyek a Salvini-féle Liga hatalmon lévő Liga ellenzéki diskurzusainak és politikájának ellenálló antirasszista mozgalmak közelmúltbeli tapasztalataira építettek. Az emlékezetpolitikában bekövetkezett változások minden releváns nemzeti kontextusban még mindig folyamatban vannak. Dániában például, bár az aktivisták közvetlen akciók sorozatával nagyon sikeresen felhívták a figyelmet a grönlandi dán gyarmatosításra, nem tudták ösztönözni a számvetés az afrikaiak dán gyarmatosításával kapcsolatban a Karib-térségben. Úgy tűnt, hogy a BLM-tüntetések minden országban a múltbeli gyarmatbirodalmakhoz és azok jelenlegi örökségéhez kapcsolódó elnyomó ideológiák és rasszizmus elítélésének politizálását váltották ki.

Szervezeti infrastruktúra és szövetségi minták: Minden országban megfigyelhetjük, hogy a 2020-as tiltakozási hullám néhány új szervezet létrehozásához és a szövetségkötés új mintáihoz vezetett. Lengyelországban a legtöbb szervező fiatal aktivisták voltak, vagy az országban élő amerikaiak, illetve olyanok, akiknek személyes kapcsolatuk van az Egyesült Államokkal. Olaszországban a mozgalomnak sikerült egyedülálló koalíciót kialakítania a feminista és a környezetvédő mozgalommal, amelyek már az előző évben is tömegesen mozgósítottak, Dániában pedig a mozgalomnak sikerült javítania a belső koordinációt az antirasszista mozgalom különböző szegmensei között. Németország a fekete aktivizmus megerősödését is látta a heterogén antirasszista mozgósításban és az újonnan alakuló szervezetek közötti hálózatok kialakulásában. Minden országban megfigyelhető volt a korábban nem aktív egyének bevonása, bár különböző mértékben. Ezek a fejlemények nemcsak a jövőbeni antirasszista mozgósítást alakíthatják a különböző országokban, hanem azt is, hogy

a progresszív mozgósítás és annak szerepe a politika befolyásolásában a közeli és távolabbi jövőben.

Az empowerment hatásai: Az egyik szempont, amelyet gyakran figyelmen kívül hagynak, amikor a tiltakozó megmozdulások hatásáról van szó, az a tiltakozókra gyakorolt hatás. A tiltakozás nem csak arról szól, hogy megváltoztassuk a politikai vagy gazdasági kontextus, hanem a változó identitások, valamint a kollektív és személyes gondolkodás- és cselekvésmódok változása is. Az önérvényesítés fontos téma a BLM mozgalom számára, és mind a négy országban megemlégették az interjúkban. Hogy lesznek-e tartósabb hatások a tüntetők életrajzában és életében, azt még nem tudjuk.

Politikai hatás: Ebben a szakaszban a legnehezebb megválaszolni a mozgások politikájára gyakorolt hatásokat. Ennek egyik oka, hogy a politikai döntéshozatal összetett és hosszadalmas folyamat. A BLM-tüntetések esetében még túl korai lenne felmérni a politikai hatásokat. Mégis, úgy tűnik, hogy néhány közelmúltbeli változás befolyásolta a BLM tiltakozó megmozdulásai és a rasszizmusra való összpontosításuk miatt. Különösen a Németország esetében sokan állítják, hogy a "Kabinettsausschuss zur Bekämpfung von Rechtsextremismus und Rassismus" (Kabinetbizottság a szélsőjobboldali szélsőségek és a rasszizmus elleni küzdelemért) által közzétett átfogó intézkedéslista¹⁶ nem lett volna lehetséges, legalábbis nem ebben a formában, az utcai nyomás nélkül. Az Európai Unió szintjén az Európai Parlament állásfoglalást fogalmazott meg, amelyben kifejezetten utalt a George Floyd halálát követő rasszizmusellenes tüntetésekre, valamint elfogadta az EU 2020-2025-ös rasszizmusellenes cselekvési tervét¹⁷.

A további közép- és hosszú távú politikai hatások még váratnak magukra. A tüntetések jövőbeli mozgósításával és következményeivel kapcsolatban az egyik legfontosabb nyitott kérdés a kulturális, társadalmi és politikai az Európai Unió és tagállamain belüli változások. Az európai BLM-tüntetések társadalmi, kulturális és politikai hatásának további értékelése

16 Lásd Die Bundesregierung 2020.

17 A dokumentumban a parlament "támogatja a George Floyd halálát követően az európai fővárosokban és a világ városaiban a rasszizmus és a diszkrimináció ellen a közelmúltban lezajlott tömeges tüntetéseket; kiemeli a tüntetők felhívását, hogy állást kell foglalni az elnyomás és a strukturális rasszizmus ellen Európában; és szolidaritását, tiszteletét és támogatását fejezi ki a békés tüntetések iránt" (Európai Parlament 2020:7).

meg kell vizsgálni, hogy a mozgalmakon belüli és a mozgalmak közötti koordináció, de a koalíciók és a társadalom más szereplőivel - például pártokkal vagy tudományos intézményekkel - fenntartott kapcsolatok is fennmaradnak-e az idők során. Ez magában foglalja azt a kérdést is, hogy a szervezők új káderei a rasszizmusellenes mozgalom szerves részévé válnak-e, és hogy a mai tüntetés résztvevői és hogyan

más csatornákon keresztül használják hatalmukat a társadalom alakítására. Továbbá nyitott kérdés, hogy a George Floyd halála által kiváltott transznacionális antirasszista tiltakozás mennyire fog átcsapni fenntartható rasszizmusellenes aktivizmusba Európában, amely kettős célt szolgál: a külföldi antirasszista kampányokkal való szolidaritást és a helyi vagy nemzeti szintű változásért való mozgósítást.

HIVATKOZÁSOK

- **Applebaum, Anne (2020. július 14.):** Lengyelország uralkodói kitaláltak egy "szivárványos pestist". *The Atlantic*. <https://www.theatlantic.com/ideas/archive/2020/07/polands-rulers-manufactured-a-rainbow-plague/614113/> (Letöltve 2021. május 31-én).
- **Barron, James (2012. június 15.):** A tiltakozó üzenetek hallhatóvá tételének története, csendben. *New York Times*. <https://cityroom.blogs.nytimes.com/2012/06/15/a-history-of-making-messages-heard-silently/> (2021. május 31., letöltve).
- **BBC News (2020):** Németországban lövöldözés: Vigils held for victims of racist attack. <https://www.bbc.com/news/world-europe-51581930> (Retrieved May 31, 2021).
- **Bujara, Małgorzata (2021. január 29.):** Okrucieństwo policji podczas tłumienia protestu kobiet. To czarna noc tej formacji. *Gazeta Wyborcza*. <https://warszawa.wyborcza.pl/warszawa/7,54420,26733817,okrucieństwo-policji-podczas-tlumienia-protestu-kobiet-to-czarna.html> (Retrieved May 31, 2021).
- **Die Bundesregierung (2020):** *Maßnahmenkatalog des Kabinettsausschusses zur Bekämpfung von Rechtsextremismus und Rassismus*. Berlin. <https://www.bundesregierung.de/resource/blob/997532/1819984/4f1f9683cf3faddf90e27f09c692abed/2020-11-25-massnahmen-rechtsextremi-data.pdf> (Letöltve: 2021. május 31.).
- **della Porta, Donatella és Tarrow, Sidney (szerk.) (2005):** *Transznacionális tiltakozás és globális aktivizmus*. Oxford: Oxford: Rowman & Littlefield.
- **Doerr, Nicole (2019):** Whose refugees? Nemek, "kulturális" félreértések és a fordítás politikája Németországban és Dániában. In: Irvine, Jill; Lang, Sabine és Montoya, Celeste (szerk.): *Gendered mobilizációk és interszekcionális kihívások: Contemporary social movements in Europe and North America*. London: London: Rowman & Littlefield, 189-207.
- **Douglas, Elliot (2020. augusztus 8.):** A rendőrség 48 LMBT-párti tüntetőt tartóztatott le. *Deutsche Welle*. <https://www.dw.com/en/poland-police-arrest-48-pro-lgbt-protesters/a-54494623> (2021. május 31-i letöltés).
- **ENAR (2014):** *Láthatatlan, látható kisebbség - Az afrofóbia elleni küzdelem és az afrikai származásúak és a fekete európaiak egyenlőségének előmozdítása Európában*. Brüsszel: European Network Against Racism.
- **Erb, Sebastian; Schmidt, Christina; Riese, Dinah; Konrad Litschko és Kuhn, Luisa (2020, szeptember 5.):** Wer steckt hinter 'NSU 2.0'? *Die Tageszeitung*. <https://taz.de/taz-Recherche-zu-Drohmails/!5709468/> (Letöltve 2021. május 31-én).
- **Európai Parlament (2020):** *Az Európai Parlament 2020. június 19-i állásfoglalása a George Floyd halálát követő rasszizmusellenes tüntetésekről*. Brüsszel. https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2020-0173_EN.pdf (Letöltve: 2021. május 31.).
- **FAZ (2020):** Protest Gegen Polizeigewalt. *Frankfurter Allgemeine Zeitung*, június 6.
- **Fella, Stefano és Ruzza, Carlo (szerk.) (2013):** *Antirasszista mozgalmak az EU-ban. Az európaizálódás és a nemzeti pályák között*. London: London: Palgrave.
- **Filipek, Kamil és Polkowska, Dominika (2020):** A migráns munkavállalók látens bizonytalansága: Egy tanulmány a Lengyelországban legálisan foglalkoztatott ukránokról. *International Migration & Integration*, 21, 205-220.
- **Guyton, Patrick; Zaheer, Sarah és Lehmann, Anna (2020):** Die Wut Erreicht Deutschland. *Die Tageszeitung*, június 8.
- **Ha, Kien Nghi; Al-Samarai, Nicola Lauré és Mysorekar, Sheila (szerk.) (2007):** *Re/Visionen. Postkoloniale Perspektiven von People of Color auf Rassismus, Kulturpolitik und Widerstand in Deutschland*. Münster: Unrast.
- **Hill, Evan; Tiefenthäler, Ainara; Triebert, Christiaan; Jordan, Drew; Willis, Haley és Stein, Robin (2020, május 31.):** How George Floyd was killed in police custody. *New York Times*. <https://www.nytimes.com/2020/05/31/us/george-floyd-investigation.html> (2021. május 31., letöltve).

- **Hutter, Swen (2014): Hutter Hutter:** Protest eseményelemzés és utódai. In: della Porta, Donatella (szerk.): *Módszertani gyakorlatok a társadalmi mozgalmak kutatásában*. Oxford: Oxford University Press, 335-367.

- **Kubicki, Adrian (2011. május 5.):** Afrykańska Warszawa. *NGO.PL*. <https://publicystyka.ngo.pl/afrykanska-warszawa> (Retrieved May 31, 2021).
- **Leubecher, Marcel (2020):** Ohne Abstand gegen Rassismus. *Die Welt*, június 8.
- **Lowery, Wesley (2017):** "Nem tudnak mindannyiunkat megölni". *A Black Lives Matter története*. New York: Penguin Books.
- **Milman, Noa (2014):** Mizrahi és szegények: Az anyák mozgalmainak vitatott médiakeretezései. *Interszekcionalitás és társadalmi változások*, 53-82.
- **Mosca, Lorenzo (2019):** Az Öt Csillag Mozgalom fokozatos elszakadása a társadalmi mozgalmaktól. In: Flesher Fominaya, Cristina és Feenstra, Ramon (szerk.): *The Routledge handbook of contemporary European social movements*. London: Routledge, 357-371.
- **New York Times (2019. október 11.):** <https://www.nytimes.com/2019/10/10/world/europe/germany-synagogue-attack.html> (Letöltve: 2021. május 31.).
- **Nossiter, Adam és Méheut, Constant (2020, június 12.):** George Floyd tiltakozásai a rendfenntartás újabb vizsgálatát inspirálják Európában is. *The New York Times*. <https://www.nytimes.com/2020/06/12/world/europe/george-floyd-protests-europe-police.html> (Letöltve 2021. május 31-én).
- **Padovani, Claudia (2018):** Lega Nord és a bevándorlásellenesség: A hegemónia-kritika jelentősége a közösségi médiaelemzés és a tiltakozás szempontjából. *International Journal of Communication*, 12, 3553-3579.
- **Pankowski, Rafał (2018):** Az antiszemita diskurzus újjáéledése Lengyelországban. *Israel Journal of Foreign Affairs*, 1(12), 21-37.
- **Pędzwiatr, Konrad (2017):** Az iszlamofóbia Lengyelországban: Nemzeti jelentés 2016. In: Bayraktar, Enes és Hafez, Farid (szerk.): *European Islamophobia Report 2016*. Isztambul: SETA, 411-443.
- **Peter, Erik (2020. június 7.):** Aufstehen in Würde. *Die Tageszeitung*. <https://taz.de/Black-Lives-Matter-Proteste-in-Berlin/!5687710/> (Letöltve 2021. május 31-én).
- **Soule, Sarah A. (2015):** Soule Soule: Protest, diffúzió. In: Ritzer, George J. (szerk.): *The Blackwell Encyclopedia of Sociology*. Hoboken: Wiley-Blackwell.
- **Stille, Alexandre (2018. augusztus 9.):** Hogyan húzta Matteo Salvini Olaszországot a szélsőjobboldalra. *The Guardian*. <https://www.theguardian.com/news/2018/aug/09/how-matteo-salvini-pulled-italy-to-the-far-right> (2021. május 31-i dátummal letölthető).
- **Stjepandić, Katarina; Steinhilper, Elias és Zajak, Sabrina:** *Plurális szövetségek kialakítása a polarizáció idején: Protest for an open society in Germany*, megjelenés alatt.
- **Süddeutsche Zeitung (2020):** Süddeutsche Zeitung: Demonstrationen in Berlin: Hunderte Polizisten im Einsatz. <https://www.sueddeutsche.de/politik/demonstrationen-berlin-demonstrationen-in-berlin-hunderte-polizisten-im-einsatz-dpa.urn-newsml-dpa-com-20090101-200606-99-330499> (Retrieved May 31, 2021).
- **Teune, Simon és Sommer, Moritz (2017):** Zwischen Emphase und Aversion. Großdemonstrationen im Spiegel der Medienberichterstattung. *ipb Working Papers*, (2/2017). <https://protestinstitut.eu/wp-content/uploads/2017/07/ipb-Forschungsbericht-Großdemonstrationen-in-der-Medienberichterstattung.pdf> (Letöltve 2021. május 31.).
- **Tharoor, Ishaan (2020, június 2.):** Thatar Thoor: Miért számítanak az amerikai tüntetések a világnak. *The Washington Post*. <https://www.washingtonpost.com/world/2020/06/02/world-george-floyd-protests/> (2021. május 31., letöltve).
- **The Independent (2020):** Lengyelország: Az abortuszkorlátozás, a rendőri erőszak ellen. *The Independent*, november 28.
- **Vu, Vanessa (2018, január 8.):** Jenseits der Justiz. *Die Zeit*. <https://www.zeit.de/gesellschaft/zeitgeschehen/2018-01/oury-jalloh-demonstration-dessau-justizversagen-unschuldsvermutung> (Letöltve 2021. május 31.).

Függelék: A interjúk listája

Interjú azonosító	Ország	Dátum	Nyelv
G1	Németország	November 13, 2020	Német
G2	Németország	November 17, 2020	Német
G3	Németország	November 23, 2020	Német
G4	Németország	2020. december 4.	Német
G5	Németország	2020. december 14.	Német
G6	Németország	Dec. 19, 2020	Német
I1	Olaszország	2020. december 2.	Olasz
I2	Olaszország	2020. december 4.	Olasz
I3	Olaszország	2020. december 5.	Olasz
I4	Olaszország	december 11, 2020	Olasz
I5	Olaszország	Dec. 22, 2020	Olasz
I6	Olaszország	2020. december 30.	Olasz
D1	Dánia	November 16, 2020	Angol
D2	Dánia	január 18, 2021	Angol
D3	Dánia	November 23, 2020	Angol
D4	Dánia	November 26, 2020	Angol
D5	Dánia	November 27, 2020	Angol
D6	Dánia	2020. december 17.	Angol
P1	Lengyelország	2020. december 2.	Lengyel
P2	Lengyelország	2020. december 4.	Lengyel
P3	Lengyelország	2020. december 7.	Lengyel
P4	Lengyelország	december 11, 2020	Lengyel
P5	Lengyelország	2020. december 14.	Lengyel

P6	Lengyelország	2020. december 20.	Lengyel
----	---------------	-----------------------	---------

A SZERZŐKRŐL

Noa Milman

Noa Milman a Koppenhágai Egyetem Marie Curie szociológiai kutatója. A Boston College-ban szerzett doktori címet. Kutatási területe a társadalmi mozgalmak, a diskurzus és a vizuális elemzés, a migráció és a jóléti állam. Mozgalmakat tanulmányozott az Egyesült Államokban, Dániában, Grönlandon és Izraelben. Legújabb kutatásai a dániai jóléti és büntetőjogi politikákat vizsgálják a bevándorlás kontextusában.

Folashade Ajayi

Folashade Ajayi a brüsszeli Vrije Universiteit Brussel Európai Tanulmányok Intézetének PhD-kutatója, aki a feketék mozgósításait és azok eredményeit vizsgálja Európa-szerte. A berlini Humboldt Egyetem társadalomtudományok szakán szerzett MA diplomát. A tudományos életen túl a fekete alulról szerveződéses terén szerzett tapasztalatokat, és civil társadalmi szervezeteknek nyújtott tanácsadást Németországban és európai szinten az interszekcióval és a rasszizmussal kapcsolatos kérdésekben.

Donatella della Porta

Donatella della Porta a politikatudományok professzora, a Politikai és Társadalomtudományi Kar dékánja, valamint a firenzei Scuola Normale Superiore politikatudományi és szociológiai doktori programjának igazgatója, ahol a Társadalmi Mozgalmak Tanulmányok Központját (Cosmos) is vezeti. 2011-ben megkapta a Dogan Mattei-díjat a politikai szociológia területén elért kiemelkedő eredményeiért. A lausanne-i, a bukaresti, a göteborgi, a jyvaskylai és a peloponnészoszi egyetemek tiszteletbeli doktora.

Nicole Doerr

Nicole Doerr a Koppenhágai Egyetem szociológiai professzora és a Koppenhágai Politikai Mobilizáció és Társadalmi Mozgalmak Tanulmányok Központjának (CoMMonS) alapító igazgatója. Kultúrszociológusként a migrációt, a politikai mobilizációt és az állampolgárság interszekcionális megközelítéseit tanulmányozza.

Piotr Kocyba

Piotr Kocyba Kelet-Európa-kutató, aki elsősorban a tiltakozással és a civil társadalommal foglalkozik. Jelenleg a "Civil társadalmi lázadás Lengyelországban" című projektet vezeti, amelynek keretében tiltakozási felméréseket végez Varsóban, és társvezetője egy, a lengyelországi és kelet-németországi kisvárosok feminista aktivizmusáról szóló projektnek. Piotr Kocyba a Protest és Társadalmi Mozgalmak Tanulmányozásával Foglalkozó Intézet igazgatósági tagja is.

Anna Lavizzari

Anna Lavizzari a firenzei Scuola Normale Superiore Politikai és Társadalomtudományi Karának posztdoktori kutatója és a Társadalmi Mozgalmak Tanulmányok Központjának (Cosmos) tudományos munkatársa. A Kenti Egyetemen szerzett PhD fokozatot. Kutatásainak középpontjában a politikai részvétel áll, különös tekintettel a társadalmi mozgalmak nemek szerinti megközelítésére és a fiatalok tiltakozó politikájára.

Piotr P. Płucienniczak

Piotr P. Płucienniczak művész és szociológus a varsói Képzőművészeti Akadémián. A kelet-európai modernizációt, a munkafegyelmet, a szakszervezeteket és a népi vitákat tanulmányozza.

Herbert Reiter

Herbert Reiter történész, akit különösen érdekelnek a társadalmi mozgalmak, a tiltakozás és a rendfenntartás. Az Európai Egyetemi Intézetben szerzett PhD fokozatot történelemből, és számos egyetem vendégprofesszora, ösztöndíjasa és kutatója volt, többek között a University of Michigan - University of Wisconsin (firenzei kampusz), a Firenzei Egyetem és az Európai Egyetemi Intézet munkatársa.

Moritz Sommer

Moritz Sommer a berlini Német Integrációs és Migrációkutató Központ (DeZIM) politikai szociológusa, aki a tiltakozással és a társadalmi mozgalmakkal foglalkozik. Politikatudományt és szociológiát tanult Münsterben, Enschede-ben, Londonban és Berlinben. Moritz Sommer az Institute for the Study of Protest and Social Movements igazgatósági tagja, valamint a Soziale Bewegungen (FJSB) című kutatási folyóirat szerkesztőbizottságának tagja.

Elias Steinhilper

Elias Steinhilper a berlini Német Integrációs és Migrációkutató Központ (DeZIM) posztdoktori kutatója és a firenzei Társadalmi Mozgalmak Tanulmányok Központjának (Cosmos) tagja. Politikai szociológusként végzett Berlinben, Freiburgban és Firenzében, és különös érdeklődéssel fordul a migráció, a politikai konfliktusok, a civil társadalom és a társadalmi mozgalmak felé.

Sabrina Zajak

Sabrina Zajak a Német Integrációs és Migrációkutató Központ (DeZIM) "Konszenzus és konfliktus" részlegének vezetője és a Bochumi Ruhr Egyetem Társadalomtudományi Karának professzora. Doktori fokozatát a Max Planck Társadalomkutató Intézetben szerezte, és jelenleg a Nemzetközi Szociológiai Társaság "Társadalmi osztályok és társadalmi mozgalmak" (RC47) kutatási bizottságának alelnöke. Kutatási területe a konfliktusok és társadalmi mozgalmak, a politikai képviselet, a civil társadalom, a diskurzusok és a társadalmi hálózatok nemzeti és nemzetközi kontextusban.

Milman, Noa; Ajayi, Folashade; della Porta, Donatella; Doerr, Nicole; Kocyba, Piotr; Lavizzari, Anna; Płucienniczak, Piotr; Reiter, Herbert; Sommer, Moritz; Steinhilper, Elias és Zajak, Sabrina (2021): Black Lives Matter in Europe. Az antirasszista tiltakozás transznacionális diffúziója, helyi fordítása és rezonanciája Németországban, Olaszországban, Dániában és Lengyelországban.

DeZIM kutatási jegyzetek - DRN #06/21.

Berlin: (DeZIM): Német Integrációs és Migrációkutató Központ (DeZIM).

július 2021 **Kiadta**

Deutsches Zentrum für Integrations- und Migrationsforschung DeZIM e.V.

Német Integrációs és Migrációkutató Központ (DeZIM)

Mauerstraße 76
10117 Berlin
+49 (0)30 804 928 93
info@dezim-institut.de
www.dezim-institut.de

Sajtójogi felelősségvállalás

Prof. Dr. Naika Foroutan, Prof. Dr. Frank Kalter

Írta

Dr. Noa Milman, Folashade Ajayi, Prof. Dr. Donatella della Porta, Prof. Dr. Nicole Doerr, Dr. Piotr Kocyba, Dr. Anna Lavizzari, Dr. Piotr Płucienniczak, Dr. Herbert Reiter, Moritz Sommer, Dr. Elias Steinhilper és Prof. Dr. Sabrina Zajak.

Layout és

tipográfia:

neonfisch.de

Nyomtatta

Umweltdruck Berlin GmbH

ISBN

978-3-948289-10-2

A DeZIM Intézet a német Szövetségi Családügyi, Idősügyi, Nőügyi és Ifjúsági Minisztérium által finanszírozott kutatóintézet. Fő feladata a folyamatos, ~~műveltség~~ megalapozott kutatás, amely a politika, a nyilvánosság és a civil társadalom felé közvetít. A DeZIM kutatóközösség mellett ez az egyik pillére a Német Integrációs és Migrációkutató Központ (DeZIM) két pillérének.

finanszírozta

Bundesministerium
für Familie, Senioren, Frauen
und Jugend
